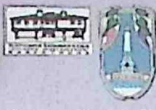

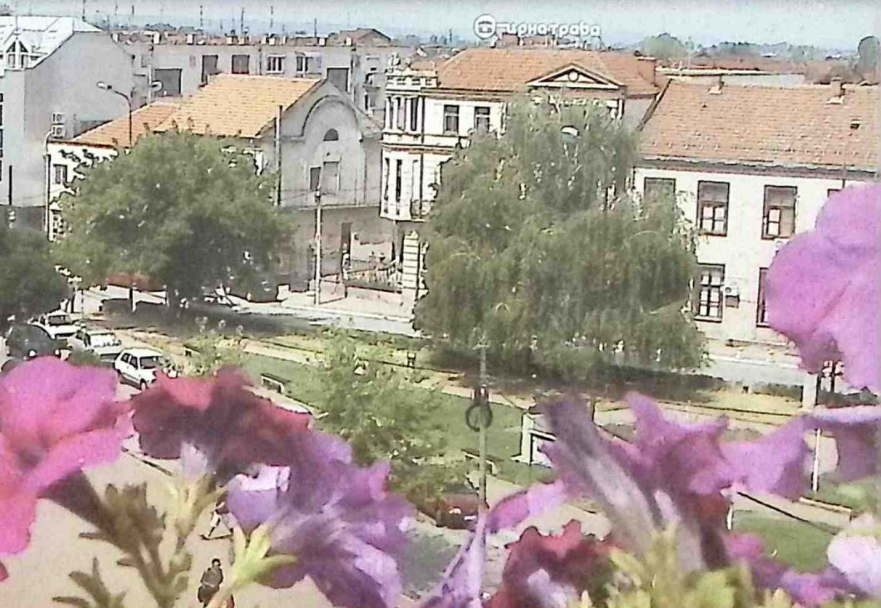
В Наше Власотинце

Број 1, јул 2012. године - Новине власотиначке библиотеке

СТО ГОДИНА ВЛАСОТИНАЧКЕ БИБЛИОТЕКЕ ОД ИСКУШЕЊА ДО УЗВИШЕЊА

Стране 9 - 12.

ДЕМОГРАФСКА СЛИКА НАШЕ ОПШТИНЕ СВЕ ЈЕ ПОРАЗНИЈА

Страна 4

ПРОБЕ ЈОШ ЈЕДНА ТУРИСТИЧКА ГОДИНА

Страна 5.

ТРЕБА ЧИНИТИ ДОБРА ДЕЛА И БРИЈУТИ О УМЕТНОСТИ

Страна 6.

КОЛИКО ПОШТУЈЕМО СЕБЕ

Страна 2

ЕВО НАМА НАС

Одавно покушавамо да покренемо часопис који би се бавио културним и друштвеним питањима Власотинца, у коме би се кроз аналитичке текстове, интервјуе, коментаре стручњака, говорило о времену у коме живимо.

Много је активности које се покрећу у нашем месту, много је дешавања која нису чак ни нотирана на страницама наше „Власине“, откако је она прерасла у билтен. Тако она сад тек бележи догађаје везане за рад општинских органа и установа, а велики број активности појединаца, удружења, спортских и других организација остају незабележена. Уз то, много је појава, дешавања која остају незаписана, много је појединачних напора и пројеката који заслужују бар да остану побројани, као део друштвеног миљеа у времену у којем живимо.

А Власотинце је живо место, са многим догађајима, са пуно агилних људи који имају шта да кажу и покажу. За коју деценију питаће се неки нови читаоци да ли је уопште било неких догађања, да ли је било вредних и заслужних људи чија је дела ваљало сачувати од заборава.

Осим тога, неке појаве ваља објаснити, треба дати мишљења стручних лица на актуелне друштвене, економске, демографске, културне и друге појаве. Неке акције би ваљало иницирати, неке датуме обележити, многе чињенице и ствараоце сачувати у сећању.

А ко ће то урадити боље и савесније ако не писани медиј, непристрасни хроничар свога времена? Ништа се није десило ако није остао писани траг о томе, и нико од нас није залуд свој век протраћио ако поколења, која дела суде, имају сазнања о томе. Тумачећи време иза нас тражимо писане изворе који нам сведоче о томе, тражимо путоказе и охрабрење за оно долазеће. А ко ће умети да правилно схвати време које ми сада, својим радом, покушавамо да учинимо бољим, ако саме генерације које живе у њему не покушају то да објасне.

Захваљујући пројекту Прогреса, којим је финансиран завршетак радова на обнови Гигине куће, и то оном његовом делу који се односи на видљивост пројекта, добили смо могућност да припремимо и одштапамо један (можда и два) броја часописа који смо назвали Наше Власотинце. Покушаћемо да покажемо да је он неопходан и да његово даље излагање не треба доводити у питање. Надамо се да ће овај број, симболичног имена, који имате пред вама, успети да обезбеди поверење и оправда своје даље трајање.

Срба Такић

НЕШИЋЕВ КЕЈ

Нема те разгледнице Власотинца, исказане сликом или речима, која неће показати макар парче Нешићевог кеја. Шеталиште крај Власине, названо по хидроинжењеру Милану Нешићу, који га је пројектовао, најближе је духу Власотинца, најверодостојније осликава душу Власотинчана. Романтична, сетна, помало занесена, помало бунтовна, али ушущкана у старински рам који премошћује време и епохе, са главом у облацима али са ногама чврсто на земљи.

Сећам се текста из листа Данас, који је пре много година написао Зоран Николић Зозон о Власотинцу. Као, седи он са друштвом на Кеју, а где би другде, и диви се лепоти девојака, њиховој бујности и снази. И пита се одакле то долази, можда од Власине, лепотице наше, или баш због ње, тек девојке су и данас лепе као некада.

А Владимир Нагорни, у причи Кеј Мике Нешића, чији су делови објављени у трећем броју Власотиначког зборника, пише: На овом су простору после Првог светског рата два парка била, две баште - горња Надетова и доња Гаврилчетова. У њима, под столетним питомим орасима и дивљим кестеновима, поред столова на бетонској плочи играло се је, у топлије дане кола

водила, и чврге добијале од неукротиве парковске вегетације. Људи су се овде дању свлачили, сунчали, доконо ћаскали и картали, љубав водили, убијали слободно време уз расхлађена власотиначка пића.

Кеј се мења, као што се мењају људи који њиме шетају, као што се мењају прилике које тутњају над нама. Нема више недељних матинеа на њему, нема више вечерњих корзоа, живимо све брже и све мање времена имамо за себе. Можда га баш зато и волимо све више, део наших снова је уграђен у њега, одрастање наше деце заливамо њиме. Зато она у живот иду огрнута завичајном љубављу, зато му се враћају с поносом, зато се њима ките у разговору са странама.

Срба Такић

ПОВОДИ

КОЛИКО ПОШТУЈЕМО СЕБЕ

Дешаљ са остварања споменика Милану Нешићу

Јуна ове године, уз велике напоре, подигнут је споменик Милану Нешићу. Чланови Удружења Лоза и Удружења Власотинчана у Београду, који су иницирали постављање спомен-обележја градитељу кеја на Власини, морали су више од годину дана да куцају на многа врата, да објашњавају упорно оно што су сматрали да је свима морало да буде јасно, да безуспешно разуверавају различна бирократска сумњала и да трпе каква све не цепидлачења, како би приволели

надлежне да дају сагласност за подизање споменика. И да није било интервенције једног угледног политичара, од племените намере групе заљубљеника у свој град не би било ништа.

Колико поштујемо своју историју, колико знамо о људима који су своје животе подредили интересима заједнице, како би је учинили бољом, лепшом, успешнијом. Пролазимо незаинтересовани крај дела и имена која заслужују макар сећање. Постали смо себици, окренути себи, инди-

ферентни за све што нам не обезбеђује лични интерес. Постављамо себе у центар сваке приче, замишљамо да смо ми, појединачно, мера свега. А нисмо, нити то може ико бити.

Једино јака заједница даје снагу појединцу, подстиче његову важност, његовим резултатима даје већи значај. Држава је систем који чинимо чвршћим, стабилнијим, угледнијим, ако у њега искрено уграђујемо своје жеље, енергију и везије. Поштовање претходника и њихових дела је

РАЗГЛЕДНИЦА - НЕШИЋЕВ КЕЈ, стр. 2.

РАЗГОВОР С ПОВОДОМ - ВЕК ТРАЈАЊА, ВЕЛИКА ОБАВЕЗА, стр. 8.

О ТОМЕ СЕ ПРИЧА - ВЛАСОТИНЦЕ МАЛИ ЗАВИЧАЈ ДАРЕ СЕКУЛИЋ, стр. 6.

РАСКРШЋА - ОСВРТ НА РАЗВОЈ ТЕКСТИЛНЕ ИНДУСТРИЈЕ У ВЛАСОТИНЦУ, стр.14.

СВЕДОЧЕЊА - ТРИ ПРИМЕРА СУЈЕВЕРЈА ЦРНОТРАВЧАНА, стр.16. И 17.

ДА СЕ НЕ ЗАБОРАВИ - КРАЉЕВСКИ ЈУГОСЛОВЕНСКИ АЕРОКЛУБ „НАША КРИЛА“ МЕСНИ ОДБОР ВЛАСОТИНЦЕ 1936-1941, стр. 17.

ИСТРАЖУЈЕМО - ИСИДОР МИТИЋ И ДРУГИ ВЛАСОТИНАЧКИ КЊИЖАРИ, стр. 15.

ПРИМЕРИ - СА ЧЕТИРИ ФЕСТИВАЛА ЧЕТИРИ НАГРАДЕ, стр. 18.

ПРЕДСТАВЉАМО - ЛИКОВНИ СТВАРАОЦИ ВЛАСОТИНЦА - ОМАЖ МЛАДИМ УМЕТНИЦИМА, стр. 20.

зато изузетно важна, јер ништа не почиње са нама, нити се са нама завршава. Ако не поштујемо нећемо ни бити поштовани, јер, једноставно, својим понашањем и својим делима васпитавамо генерације иза нас.

Имена Петра Спирића, Христифора Црниловића, Јована Јовића, Косте Стојановића, Глигорија Јовановића, Хаџи Томе Манића, Војислава Поповића, Јована Јовановића, Михајла Михајловића, Уроша Црниловића и других, вероватно већини читалаца не значе пуно. Њихова дела прекрива заборав, њихова имена гура у засенак безосећајност савременика. А да је памети, свако од њих, и још многи други овде непобројани, требали би да имају своје улице у Власотинцу, по њима би морале неке установе да се назову, чак би неке манифестације требале да се покрену, и да по њима добију име, нека признања би ваљало осмислити а да носе имена заслужних Власотинчана.

Етнографски музеј у Београду је следећу годину прогласио годином Христифора Црниловића. Горе поменути удружења су већ покренула акцију за подизање споменика једном од највећих српских етнолога. Надамо се да овом приликом неће наилазити на толико неразумевање и да неће изгубити толико времена, као код подизања споменика Милану Нешићу. Можда је прави пут у

формирању неког званичног тела, под покровитељством општинске самоуправе, које би указивало на људе и датуме које ваља поштовати.

Срба Такић

СЛИКОМ И ОЛОВКОМ

МАЧЈА ИКЕБАНА

Биће да је мачка са наше фотографије свесна своје лепоте и да је миљеник породице. Зато је и одабрала ову саксију као једино место за одмор које одговара њеном положају.

КАКО САЗНАЈЕМО ИЗ „ВЛАСИНЕ“

- Почетак 2012. године обележио је ледени талас, Власотинце је 27 дана било оковано снегом и ледом, да је због тога, као и у целој Републици, била проглашена ванредна ситуација.

- Удружење поштовалаца Свете горе Атонске и локална самоуправа организовали су по 6. пут Богојављенско пливање на градском језеру. По трећи пут, први до крста допливао је Драган Коџић из Власотинца. У склопу ове акције традиционално је организовано и такмичење у припремању пихтија "Пихтијада". Најбоље пихтије припремила је Јасмина Милчић Митровић из Власотинца.

- На платоу испред зграде Скупштине општине, 13. јануара, уз трубааче, Фолклорни ансамбл "Црниловић" и групу Харизма, многобројни грађани Власотинца дочекали су Православну нову годину.

- На подручју општине Власотинце све школе и Предшколска установа "Милка Диманић" прославили су 27. јануара Светог Саву школску славу.

- Удружење вођара и виноградара 14. фебруара обележило је Светог Трифуна свог заштитника.

- Парламентарни покрајински и локални избори расписани су 13. марта, а одржани су 6. маја. Власотинце у међувремену посећују лидери свих странака.

- Током марта месеца Власотинце по први пут посећује амбасадор Јапана и "Водоводу" дарује специјално возило за одгушавање каналizacione мреже.

- У марту Власотинце су посетили и средњошколци из Немачке, ученици економске школе "Хуго Екнер" из Хридрихсхафена. Домаћин је била власотиначка Техничка школа са којом реализују пројекат "Партнерство на делу".

- Власотиначку библиотеку "Десанка Максимовић" посетили су представници акције "Књига солидарности", коју успешно, већ деценијама, реализује Први програм Радио Београда, и том приликом уручили 2000 књига.

- Од марта месеца ученици 5, 6. и 7. разреда ОШ "8. октобар" почели су да уче кинески језик.

- Удружење Рома обележило је 8. април Светски дан Рома.

- Током априла месеца отворена је "Школа у природи" у селу Доња Попушња.

- На мајским изборима 6. маја на биралишта је изашло 19.033 грађана Власотинца од 25.155 грађана који су имали право гласа. На локалном нивоу највише гласова и то 4.597 добила је листа Демократска странка Борис Тадић, следи листа Ивица Дачић Социјалистичка партија Србије Партија Уједињених пензионера са 3.711 гласова, Група грађана "Привредници Власотинца" са 2.783 гласа, следе Уједињени региони Србије Млађан Динкић са 2.222 гласа, Нова Србија Велимир Илић са 2.138 гласова, Покренимо Власотинце Томислав Николић 1957 гласова. Ове изборне листе прешле су прописани законски цензус те ће чинити Скупштину општине Власотинце у наредном периоду. Што се тиче председничких избора у другом кругу за поверење грађана такмичили су се Томислав Николић кога је предложила Српска напредна странка и Борис Тадић кога је предложила странка ДС „Избор за бољи живот“. Власотинчани су своје поверење дали Томиславу Николићу.

- Колектив Народне библиотеке "Десанка Максимовић" 16. маја почео је са обележавањем 100 година постојања.

- Власотинчани су 22. маја прославили градску славу "Пренос моштију Светога оца Николаја".

- Чланови Планинарског друштва "Морич" током маја месеца боравили су у Чешкој, где су крунули у освајање планине Снешка.

-Током маја месеца, као и у целој Србији, и у Власотинцу је одржан 21. крос РТС-а.

- Фудбалски клуб "Власина" је због лоше игре прешао у нижи ранг такмичења Нишку зону.

- На иницијативу представника Удружења "Лоза", Удружења Власотинчана "Влада Илић" из Београда, власотиначке библиотеке и локалне самоуправе 1. јуна је откривена биста Милану Нешићу, хидроинжењеру и пројектанту кеја поред Власине.

-Истог дана, у поподневним сатима власотиначки предшколци плесали су на тргу испред зграде Скупштине општине Власотинце, којим су били укључени у пројекат "Растимо уз плес".

- Конститутивна седница Скупштине општине Власотинце одржана је 6. јуна. Формирана је нова власт. Нову скупштинску већину у локалном парламенту у наредне четири године чиниће 10 одборника коалиције окупљене око СПСа, 7 одборника Групе грађана "Привредници Власотинца", 6 одборника УРСа и 5 одборника окупљених око коалиције СНСа. Опозиционе странке у власотиначком парламенту биће Демократска странка са 12 одборника, Нова Србија са 5 одборника.

- Споменик Драгиши Цветковићу откривен је 30. јуна у селу Дадинцу.

- Током јула месеца власотиначко руководство је испратило близанце Предрага и Ненада Филиповића на Олимпијске игре у Лондон.

- Петог јула отворена је петонедељна манифестација "Лето у Власотинцу", коју традиционално сваке године организује Културни центар.

Приредила: Весна Милшенић

Наше Власотинце, новине власотиначке библиотеке.
Редакција: Срба Такић, главни и одговорни уредник;
 Маринко Ђорђевић, компјутерска припрема; Светлана Милосављевић, Весна Милтеновић, Светлана Станковић, Драган Миљковић, Снежана Ђокић, лектор.

ПАД НАТАЛИТЕТА СВЕ ИЗРАЖЕНИЈИ И У НАШОЈ ОПШТИНИ

ДЕМОГРАФСКА СЛИКА НАШЕ ОПШТИНЕ СВЕ ЈЕ ПОРАЗНИЈА

Баук је напао стару даму Европу, баук депопулације, плаши је и тера у депресију. Изискује од ње другачије промишљање и мере да се заустави детронизација националне сржи оличена у негативној стопи природног прираштаја. Мада смо вечито у предворју Европе, доживотни претенденти на равноправни третман и истоврсне услове за пријем у њено наручје, у нечему смо се ипак избарабарили.

Према проценама Републичког завода за статистику, после пописа 2011. године, број становника Србије се између два пописа (од 2002. до 2011) смањио за 424.000, или 5,6%, односно по бројности је враћен на ниво из 1973. године. Смањење броја становника, изражено старење, негативни миграциони салдо, постали су најизраженија демографска особеност Србије, али и наше општине.

добро пристаје.

Тако је у 2006. години, у нашој општини, било рођено 256 деце, 2007. 251, док је 2008. тај број пао на 236. Што смо ближи времену садашњем то су бројке поразније, у 2010. години рођено 211 малих Власотинчана, а у 2011. тек 199. До децембра 2012. уписаних у књигу новорођених било је тек 178. Мада смо до ових података дошли у Одељењу дечје заштите, а на основу извештаја о

Не каже се улудо "деца су највеће богатство", и то не само зато што их је све мање, већ и зато што родитеље коштају читаво богатство. Статистика је сурова дисциплина, сваког налити како и заслужује, од њене бруталне реалности се не може побећи. У Србији је 2006. године рођено 72.000 беба, 2007. око 68.000, а 2011. 65.500. Пад наталитета као изгубљена битка у којој се сваке године бележи број изгубљених, у овом случају нерођених глава, опште је место свих наших прича.

Неком другом пригодом неко паметан је закључио да су "досад филозофи објашњавали свет, а ради се о томе да се он измени" - парафразирајући ово "поучително слово" могло би се рећи да смо да сада филозофирали о смањењу броја новорођенчади и латентном одумирању нације, а ради се о томе да децу треба правити. Јер, ни Власотинце не заостаје за светом, и оно је ухватило "моду беле куге", мислећи да му

коришћењу родитељског додатка, пошто ово право родитељи имају за четворо деце, подаци о петом, шестом (ако их уопште и има) детету овде нису унети. Пошто је и број прворођенчди све мањи за претпоставити је да породице са пет или више малишана спада у ред раритета, те не могу побољшати ову суморну статистичку слику.

Када смо већ у области уметности, односно представљања нечег лепшим него што стварно јесте, овде морамо истаћи да је слику депопулације наше општине ублажавало једино досељавање. Међутим, очигледно је да Власотинце није више место пожељно да се у њега "свије топло гнездо", већ они који одлуче да напусте завичај то чине ближе престоници. Зато је између два пописа број становника у њој повећан захваљујући једино миграцији за 41.000 док је јужније стање тужније, јер је број становника смањен за чак 403.000.

С. Такић

ПОДВУЧЕНО

У НАШОЈ ОПШТИНИ БРОЈ СКЛОПЉЕНИХ БРАКОВА
СВЕ ЈЕ МАЊИ

НА „ЛУДИ КАМЕН“ СВЕ СЕ РЕЂЕ СТАЈЕ

Као да се труде "да буду у тренду" и Власотинчани, по броју склопљених бракова, не заостају за републичким просеком. Број парова који стају на "луди камен" из године у годину пада, како у Србији тако и у нашој општини.

Почетком овог века број новопечених младенаца у Власотинцу кретао се око стопедесет, док последњих година он не прелази ни број сто. Разлоге за то свакако треба тражити у повећању броја незапослених, у тешком долажењу и лакој губљењу посла, што свакако доприноси апатији и несигурности како ће се новосклопљена заједница одржати.

Економски моменат је свакако пресудан, али ту треба убројати и друге, социолошке и психолошке елементе. Повећана еманципованост код жена, а код мушкараца жеља "да се истутње" ствара осећај да увек има времена за "упловљавање у брачну луку". Али, кад се осврну, потенцијални младенци најчешће схвате да је њихова лађа већ отпловила. Долазе млађе генерације, са својим потребама и животним изазовима, а кад оне старије схвате да је њихово време прошло обично буде прекасно за налажење партнера "за читав живот" (или за оно што је од њега остало).

Све мањи број склопљених бракова узрокује и мањи број новорођенчади, па тренд опадања броја новорођених постаје алармантно забрињавајући. Матичар општине Влаотинце, Славица Цветковић, предочавајући нам статистичке податке о обављеним венчањима у последњој деценији, напомиње да има и парова који се венчавају после више година забављања, а нису

ФОТОГРАФИЈА ГОВОРИ

Како је неко вредан он и седећи цео дрва

ПРОЂЕ ЈОШ ЈЕДНА ТУРИСТИЧКА ГОДИНА

Још једна туристичка сезона је за нама. Прошла је а да је није ни било. Повољан географски положај, још увек чиста природа, богатство ловног и риболовног подручја, добре саобраћајне везе са магистралним путем, транзит ка Власинском језеру... које истичемо као своје предности, још увек стоје као такве једино на папиру

Једноставно не знамо да путем туризма зарадимо паре, или нам такве нису ни потребне. Зар нам, кад знамо да бацамо малтер и садимо паприку, треба још нешто друго. Зидарске скеле и повртарске фолије остају наше обележје, а биће да ништа друо не вреди ни покушавати!

Смештани капацитети у Власотинцу су занемарљиво мали, туристичка инфраструктура готово да и не постоји, искоришћеност природних предности (пре свега Власине и градског купалишта) не вреди ни помињати... Али, уствари, немамо ни туристичку организацију, а очекујемо да нас се неко сам сети, и да дође у Власотинце, Бог зна зашто, и да овде остави паре.

Летошње уређење градских фасада, сређивање градски саобраћајница, активи-

ретки ни случајеви да своју жељу да живе заједно неки остваре тек када добију децу. С друге стране, напомиње матичарка општине Власотинце, ове године није било малолетничких бракова, а њихов број је и ранијих година био занемарљиво мали. Мада закон дозвољава и ту могућност, ипак за склапање брака непунлетних особа неопходна је сагласност родитеља, лекарско уверење и судско решење о томе.

ИСКОСА ГЛЕДАНО

Аутор: Зоран Илић

Просечна старост оних који су одлучили "да изговоре судбоносно да", по речима наше саговорнице, током ранијих година је између 30 и 35 година. Старосна граница за венчање је, дакле, све виша, као да се предуго вага за и против, као да се жели да се обезбеди економска сигурност, изгура каријера и ко зна шта све не, па да се тек онда "свије топло породично гнездо". Међутим, резултат једначине нам се сам намеће: кад млади не ступају у брак јер су премлади, кад средовечни не ступају у брак јер су престари, са друге стране знака једнакости мора да стоји бела куга и сива будућност. А решење једино "од нас зависи", нека нам не буде замерно што користимо популарни слоган једне политичке партије. Ово тим пре што се и политика труди да поспешу повећање natalитета, али само декларативно, док у пракси то изгледа сасвим другачије.

С.Т.

рање референта за туризам при Одељењу за опште послове у Општинској управи, све нам то буди наду да смо се, барем мало, узели у памет. У сезони купања је било жалосно гледати свакодневну гужву од аута на градској плажи, и узводно уз Власину, а да није наплаћено ни једно паркинг место. Осим једне кафанице крај градског језера нема било какве друге понуде хране и пића, никаквог другог садржаја, пре свега за децу није било, док је туристи-

чки пропагандни материјал мисаона именица. А није да не треба или да се не тражи.

Нека освежења у организацији овогодишњег Винског бала (игре на води) тек су пробудила наду да се значајном привредном граном - туризмом, вреди бавити. И да се то исплати. Поготову ак има шта да се понуди и покаже. А Власотинце то свакако има, недостаје једино заједничке воље и сигурна организација.

Или, ако сами то не знамо да урадимо, ајде да онда понудимо онима који умеју и хоће. Да бар наплаћујемо таксе од закупа понима који то знају да раде, ако сами нико кадри за то.

С. Такић

ЗАБЕЛЕШКА

РОМИ У ВЛАСОТИНЦУ

Између чаршије и Доње Мале на празном простору поред реке Власине, с леве стране узводно, населили су се Цигани који су дошли из Грделице и Врања. Формирали су Циганску Малу. Иако су данашњи становници Власотинца, о њима још увек на знамо много нити налазимо потпунија проучавања уопште о Циганима, односно Ромима, у којима би у целини био обухваћен њихов етички и демографски развој, као и специфична обележја њихове културе. Покушаћемо да, на основу података објављених у стручној литератури претходних истраживача који су писали о Ромима у Србији и о Ромима у лесковачком крају, као и података добијеним на терену боравећи међу њима, дамо бар приближно приказ о животу и култури Рома на подручју Власотинца и власотиначког краја, са посебним освртом на музичаре трубаче.

Први поуздани подаци о присуству Цигана у Европи потичу из 14. века. Они су, највероватније између 9. и 11. века кренули из своје постојбине Индије, прешли су Персију, где су се дуже задржали, а затим преко Мале Азије, Сирије и Египта стигли у Северну Африку, а одатле у Шпанију. Претпоставља се да су Цигани на Балканско полуострво дошли из Мале Азије, а одатле су кренули ка јужној Европи и даље према западу. Назив Цигани, претпоставља се да, долази од назива једне секте у Малој Азији, „Атхиганој“. Словени, Мађари и Италијани називају их Циганима, а народи западне Европе, (Французи, Енглези), као и неки народи јужне Европе (Грци, Турци, Срби), називају их по крајевима одакле су се доселили, односно Египћани, Фиаруни, Јуђупи, Еђупти или по локалним називима, Ђупци, Ђорговци, Габелји, Гурбети, Лингури. У турским пописима из 15. и 16. века уписивани су као Киптијани.¹ В. Стојанчевић

Узгредне и непотпуне податке о Ромима налазимо у извештајима и путописним белешкама дипломата и путника који су пролазили кроз наше крајеве на путу за Цариград и Солун или у унутрашњости Турског царства. Више података о Ромима налазимо у турским пописима насеља и пореских обвезника из 16. века, а који се односе на села лесковачке нахије, у Заплане, подручје у Власотиначком крају који се у време турске владавине називало Буковик.

(Овај Шексџ је гео ширећ рада који је аутор дао за Зборник 4)

Даница Валчић

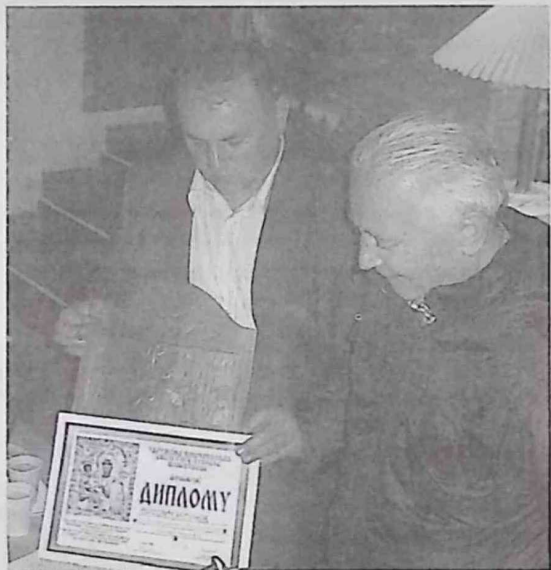
ТРЕБА ЧИНТИ ДОБРА ДЕЛА И БРИНУТИ О УМЕТНОСТИ

Почасни члан међународне Академије за културу, науку и уметност "Tomasso Campanella" у Риму, редовни професор на Академији уметности у Новом Сагу, својевремено најбољи млади графичар (добитник прве награде за графику на Међународном бијеналу младих у Паризу, 1967), аутор чија се дела налазе у најпознатијим светским музејима и колекцијама, Миодраг Нагорни, на почешку деценије живоша још увек не престаје да ради и да нас збуњује својом вишалношћу и бистрином ума. Почешком године, у Галерији Графичког колектива, у Београду (чији је један од оснивача), одржана је његова репродукована изложба, а средином маја месеца, на дан власитиначке библиотеке, одворена је изложба графика из збирке коју је он поконио Народној библиотеци "Десанка Максимовић".

Чини се да за први интервју у новопо-кренутом часопису нисмо могли да нађемо пожељнијег саговорника. Тим пре што је један од разлога његове недавне посете

сеоским животом, старим народним обичајима, врачарама и враџбинама и желео сам да их пренесем на хартију. Као дете,

она ме прати кроз читаво моје стваралаштво", увео нас је професор Нагорни у разговор за Наше Власотинце.

ПРИЗНАЊЕ НАЈВЛАСОТИНЧАНИН ЗА 2012. ГОДИНУ ПРИПАЛО МИОДРАГУ НАГОРНОМ

Поштујући рад професора Нагорног, знајући какав углед ужива у свету ликовне уметности у нашој земљи, а поводом његове одлуке да власитиначкој библиотеци покони збирку слика, графика, граичке опреме и разне грађе, у оквиру легата који ће се формирати у оквиру најстарије установе културе у нашој општини, Удружење поштовалаца Свете Горе Атонске Власотинце је одлучио да овогодишњу награду Највласотинчанин припадне управо њему (прави назив овог признања је Повеља за допринос развоју српског рода и православне вере).

Признање за изузетне резултате на подизању угледа српског рода и православне вере, како је званичан назив ове награде, професору Нагорном додељено је 16. маја 2012. године после седнице годишње скупштине Удружења и свечаности која је поводом тога одржана.

до седме године, живео сам у селу Крушевици, где је мој отац био учитељ. Волео сам да посматрам природу, воћке у цвату и пчеле како их облећу (много од тога се пре-

О ТОМЕ СЕ ПРИЧА

Познаша српска песникиња

ВЛАСОТИНЦЕ

Познаваоци културних прилика у Власотинцу 90-их година прошлог века сигурно се сећају да је позната југословенска и српска песникиња Дара Секулић живела неколико година у овој вароши. Већ данас, са временске дистанце од десетак година, можемо рећи да суживот песникиње и градића није само пука историјска чињеница, већ плодотворна сарадња која незобилазна у биографији Даре Секулић.

Дара Секулић рођена је 1931. године у Кордунском Љесковцу. Године 1942. усташе су јој спалиле родну кућу, а након погибије родитеља, живела је по интернатима. Од 1953. до 1992. године живела је у Сарајеву када напушта ратом захваћену Босну и као избеглица са троје унука долази у Србију. На иницијативу мр Станислава Станковића песникиња је прекинула бескућничко тумарање и населила се у Власотинце, где јој је локална власт на привремено коришћење доделила стан. Тиме је почела и да учествује у културном животу вароши. Сарађивала је са Културним центром и била једна од првих учесника манифестације Песнички час - учитељству у част, која данас обележава скоро две деценије трајања. Баш у то време књижевна јавност је поново скренула пажњу на Дару Секулић, јер јој је после 25 година (Награда Златна струна за 1972.) додељено значајно признање Змајева награда за 1997. Нарочито је била плодотворна сарадња са информативним листом Власина, који 2001. г. објављује песничку збирку Реч се игра, која је овећана наградом Печат вароши сремско-карловачке (Бранково коло) за 2002. год.

Власотинцу жеља да у оквиру библиотеке формира свој легат, у који би се нашао највећи број дела које је створио за свог стваралачког века.

"Као дете сам био опчињен природом,

познаје и у мојим радовима). Оне су за мене остале симбол среће, радости живота, али и марљивости, упорности, организованости и реда. Ту лепоту и ту енергију сам упио из детињства за читав живот, и

ШТА САДРЖИ ЛЕГАТ ПРОФЕСОРА НАГОРНОГ

Збирка слика, графика, опреме, средстава и личних предмета, коју је професор Миодраг Нагорни, у виду уговора о поклону, дао власитиначкој библиотеци, са жељом да се у њеном оквиру формира легат који ће носити његово име, садржи: 81 слику и 3 слике на дрвеним тањирима (овде је реч о сликама преузетим из старог атељеа, које су делимично оштећене и захтевају репарацију), 67 матрица, циклус од 104 слике Моји Власотинчани и 33 слике и 57 графика.

Комисија у саставу Даница Валчић, Александра Крстић и Звонимир Стојковић је у три наврата правила пописе поклоњених дела (како су и пристизала у најстарију власитиначку установу културе). Управо су те три пописне листе саставни део уговора о поклону. Пошто професор Нагорни сређује своју уметничку заоставштину, по свој прилици његов ће се легат и даље попуњавати новим делима.

Зато, дакле, на вашим платнима види-мо пчеле, фосиле, амебе, корњаче, кошнице, загонетне грађевине, замршене структуре и чудне путање и орбите, мистичне обресе и облике... Шта тиме хоћете да кажете?

"Хоћу да кажем да је уметност једна позитивна врста магије. У сликарству, обичном препарираним платну удахњујемо живот, своје разумевање и осећање живота. Песници су можда најдаље отишли у томе, Платон је рекао: 'Мисао песника - можда је већ била међу планетама! Само је још духовна димензија човека остала неоткривена.

У основи моје уметности је феномен живота и човекова жеља да настави тај прапочетак, да се поистовети са природом, да је што дуже присутан на овој планети, да ужива у лепоти трајања, да надживи себе и да се сједини са васељеном. Ту покретачку снагу остварујемо сталним променама себе и ствари око нас у друге облике. Неке су у настанку, друге ће тек доћи.

Човек је велика тајна, а живот је занимљив и има много ствари које не знамо, а које би нам свима помогле. Зато не треба форсирати наред већ чинити добро и уметност. Вечна је истина коју је Христ изрекао да је свако онај који чини грех - роб греху. А док се не нормализује живот једино нам

преостаје достојанство. Животно гесло Николе Тесле састоји се само у речима - лепота и самилост. Говорио је: "Не кривим људе који краду идеје, већ их жалим што немају своје."

Познато је да сте почели као иконописац и конзерватор, и да сте радили на осликавању и обнови фресака у православним манастирима у Србији и бившој Југославији. Вероватно је из тог рада прикупљана духовна снага и мотивисаност за рад?

"Радећи на рестаурацији фресака у Високим Дечанима, испод наслага, наишао сам на натпис који довољно говори и открива праву природу нашег народа. Неки је несрећник тада (почетком 13. века) написао само две речи 'нема леба'. Док је стварао врхунско дело светске уметности, док је чинио изузетно духовно подвижништво, неки је наш предак имао храбрости да призна, себи и другима, да гладује. Хоћу да истакнем да народ све преживи и надживи. Било је много тешког времена за Србе али се увек мислило на оне Србе који тек треба да се роде.

Ако не бих веровао и имао ту дубоку веру у божанску светлост, у ту духовну вертикалу која нас држи на окупу, ја бих био ништа. Овако сам још мала материја која пулсира, мисли и нешто осећа. Све је

божанско, и сам живот. Частан човек зна да постоје закони које не можемо пренебрегнути, нити се сакрити од њих, ни у својим мислима."

Залажете се за повратак изворима српства, православљу, моралу. Колико је то могуће када је читаву Европу, читав свет, захватила криза моралних вредности, када свакодневно сведочимо брутална гажења основних националних и људских вредности, традиције, права?

"Ред ствари мора да се поштује: страх од Бога, власти, поштовање, толеранција. Морал јесте у кризи, Европа је у великој моралној кризи. Ми морамо издржати, и због себе и због њих, да сачувамо свој неоскрнављени континуитет. Да сачувамо и свој и њихов образ. Јер, зло никад не доноси добро и њима ће се оно што нам раде разбити о главу. Природна правда нас учи: 'Чини добро надај се, чини зло, покај се'.

Постоји нешто што се зове савест и што у мислима пече за недеља, а то је Божја казна. Ми немамо чега да се стидимо. Са вером и самопоуздањем морамо да истрајношћу докажемо да смо у праву и да смо бранили и одбранили не само себе. Просвећени свет ће морати да се дозове памети јер историја не може да се брише, а ова несрећа је пре свега њен пораз."

Разговор водио Срба Такић

О ТОМЕ СЕ ПРИЧА

Дара Секулић није заборавила Власотинце, у којем је провела неколико избељичких година

- МАЛИ ЗАВИЧАЈ ДАРЕ СЕКУЛИЋ

Исте године песникиња се враћа у свој стан у Сарајеву, али она није заборавила гостопримство Власотинчана. То можемо видети из одговара на питање новинара Гласа Српске (27.11.2008.): У новије време, у налету ратне похаре, живели сте и подно

у ствари прича. Завољела сам те градиће, посебно Власотинце, где сам живела пет година и где сам написала књигу "Брат мој, Тесла", шетајући поред прелепе Власине. Тешка срца сам га напустила и вратила се у Сарајево, али и Власотинце ће заувек

(Преузето са сајта Гласа Српске, 14.10.2012.)

Фрушке горе, у Дечјем селу, а потом на југу Србије, у Власотинцу. Има ли трагова томе у Вашој поезији?

Дара Секулић одговара: „У мојој књизи 'Записи о бићу и нама', а то је за сада једино моје прозно дело, године које сам са троје своје унучади провела у Дечјем селу, у прелијепој, Змајевој Сремској Каменици, и у убавој вароши, градићу Власотинце, могу се препознати - у неколико тих записа,

остати један мој мали завичај“.

У последње време посебно је порасла популарност Даре Секулић, што се може видети из бројних награда које је добила: Награда Саво Мрчач 2007, Награда књижевних сусрета на Козари 2010, Кочићево перо, 2011. | Књижевна награда Алекса Шантића 2012. Ове године њој у част Емир Кустурица је организовао манифестацију Књижевници са Даром Секулић. Том при-

Књига „Реч се игра“ Даре Секулић, у издању листа Власина, нађрађена је 2002. године, на Бранковом колу у Сремским Карловцима.

ликом председник књижевног фонда Свети Сава и књижевник Недељко Жугић истакао је да „она је озбиљан песник, највећи живи писац српског језика и Балкана“. Тада је промовисана њена књига „Брат мој, Тесла“, дакле, баш она коју је написала у Власотинцу.

Дара Секулић до сада има 26 објављених књига и иако је закорачила у девету деценију, последњих година интезивно објављује нове књиге. Из њене изја-ве се види да јој је варош на Власини остала у летом сећању. Ове године је изашла из штампе збирка песама Власотинце је да се пева (Друштво „Лоза“, Власотинце), где је поново објављена песма Даре Секулић Деци Власотинца. И овај чланак је доказ да има Власотинчана који нису заборавили своју некадашњу суграђанку.

Саша З. Сџанковић

Поводом 16. маја, Дана власотиначке библиотеке "Десанка Максимовић"
разговарали смо са њеним директором Србом Такићем

ВЕК ТРАЈАЊА ВЕЛИКА ОБАВЕЗА

Најстарија власотиначка установа културе обележила је 16. маја свој дан, и то у години када се навршава читав век од њеног оснивања. Додела признања најактивнијим читаоцима и дародавцима, који су својим прилозима помогли рад ове установе, као и изложба графика Миодрага Нагорног, били су тек део програма којим библиотека жели да обележи значајну годишњицу свога постојања и деловања.

Тим поводом разговарали смо са Србом Такићем, директором власотиначке библиотеке, која носи име највеће српске песникиње Десанке Максимовић, тражећи на почетку разговора везу између дугог и плодног трајања ове установе и имена које симболизује највеће домете српског песništва.

- Наравно да је част носити име барда националне поезије, каква је несумњиво била Десанка Максимовић, тим пре што смо ми једина библиотека у Србији која се може похвалити тим именом. Али, ма колико то може звучати локал-патриотски, са свим негативним конотацијама које може да проузрокује, мени би било драже да се власотиначка библиотека назове именом неког од значајних Власотинчана, којих је било на претек, констатовао је Срба Такић.

Много је оних који су читав свој живот посветили просперитету свога завичаја, а да им се потоње генерације нису, не само достојно, него никако одужиле. Једино нам поштовање предака, дакле оног што су они урадили, може донети уважавање потомака, дакле настављача трајања. Па и сама чињеница да власотиначка књижница и читаоница, односно библиотека, траје читаво столеће довољно говори о духовном богатству, несобичном патриотизму и најскренијој посвећености бољитку завичаја неких људи, о којима, на нашу срамоту, готово да не знамо ништа, сматра директор власотиначке библиотеке.

Шта је оно што бисте посебно издвојили од својих активности, сада када обележавате стоту годишњицу од оснивања?

- Библиотеке, као и музеји, у свим местима, у сваком времену, чувари су културног и духовног наслеђа своје заједнице. Поред редовних, свакодневних обавеза позајмљивања књига, организовања изложби, предавања и промоција, наша је дужност подстицање локалних ствараоца, неговање, заштита и представљање аутентичних вредности свога краја, напомиње Срба Такић.

А ми смо, објашњава он, последње четири године провели као подстари, три пута смо се селили, па и сада радимо у три физички одвојене локације, ишчекујући да добијемо простор који ће задовољити наше потребе и обавезе. То, чини ми се, довољно говори о актуелном односу према прошлом, према оном што би требало да будемо. Бежећи од свог идентитета, од онога што јесмо, ризикујемо да немамо никакав идентитет, односно да дозволимо да будемо понижавани од разноразних манипулатора који нам не желе добро.

Сви радници библиотеке су свесни тежине обавеза и одговорности рада у установи са толиким трајањем. Зато смо ми, поред редовних задатака, себи наметнули и друге, који управо имају за циљ очување културног наслеђа и јачање бриге о културном развоју. Због тога смо и регистровани за издаваштво, желећи да охрабрујемо и помажемо локалне ауторе, да проучавамо и спасемо од заборава наше особености. До сада смо издали девет књига, три су урађене и пред штампом су, а припремамо још две, и наравно четврти број зборника, на који сам посебно поносан.

Уз то, наставља директор Такић, жеља нам је да покренемо часопис који би био полугодишњак, или бар годишњак, где бисмо бележили и анализирали актуелне теме и појаве у нашој средини, водили разговоре са компетентним личностима, давали приказе књига, изложби, и разних других дешавања између два броја. И свакако, дали бисмо већи простор за промоцију завичајних аутора.

Посебну част учинио нам је професор Миодраг Нагорни када је одлучио да читав свој стваралачки опус завешта нашој библиотеци у облику легата. И овде је недостатак простора највећи проблем, али мислим да се ствари одвијају у позитивном смеру и да ћемо и тај проблем ускоро решити.

Такође, у плану је отварање спомен-собе која би била посвећена веку библиотеке. Недостаје нам сала како бисмо лакше реализовали планове везане за промоције, изложбе, предавања, програме за децу. Имамо потребу и за формирањем нових одељења, али то одлажемо док не решимо питање осигурања простора. Али, као што сам већ рекао, постоји добра могућност да све то решимо врло успешно, на наше задовољство, на задовољство наших корисника, али и у корист садржајнијем и богатијем културном животу Власотинца.

Овде смо дотакли болно питање реновирања Гигине куће - да ли нам можете нешто више рећи о томе докле се одмак у реализацији тога? Уз

то, утисак који ми имамо је да за све активности које сте навели простор који има Гигина кућа неће бити довољан ни после реновирања?

- Наравно да Гигина кућа просторно не задовољава потребе библиотеке. И пре пожара далеко смо били испод стандарда прописаних Законом о библиотечној делатности. А поготово је тај простор неуслован сада када нам се фонд књига повећао за 50% у односу на оно што смо имали пре пожара, каже Срба Такић, директор власотиначке библиотеке.

У сваком месту, у свим временима, зграде библиотеке су доминантни и препознатљиви објекти, наглашава директор Такић. Оне су темељ културног и јавног живота, те се свака власт према њима односила са дужном пажњом и уважавањем. Зато и ја верујем да ћемо, заједно са локалном самоуправом, наћи начина да то питање решимо. Тим пре што се решење, чини се, наметнуло само по себи, али о томе ћемо више рећи онда када смо то реализујемо.

Овде би требало рећи да ћемо питање обнове Гигине куће коначно скинути са дневног реда, и то на најбољи могући начин. Министарство културе нам је почетком године дало одређена средства па смо један део послова обавили. Недавно смо, на основу конкурса, добили и финансијску подршку од Прогреса, Програма европске уније за партнерства са општинама. Захваљујући томе, не само да ћемо извести све преостале радове на Гигиној кући, према захтевима Завода за заштиту споменика културе, већ ћемо уредити и двориште, обезбедићемо и нов намештај и опрему.

Дакле, закључује Срба Такић на крају, ми никада нисмо лоше услове у којима смо били, ево више од четири године, прихватили као изговор за нерад, већ као изазов за бољи и преданији рад. Када се најесен будемо уселили у Гигину кућу само ћемо наставити у истом смеру, дајући садржајним програмима нови квалитет, и оствариваћемо их у своме а не у туђим просторима.

Разговор водила Весна Милшенивић

ФОТО ВЕСТ

Текст и слика: Срба Такић

БЕЛИ НАШ ЈЕ ГРАД

Интересантан текст, у форми графита, сусрећемо ових дана на кеју. Мада исписан на неочекиваном месту, одлично се, чини нам се, уклопио у амбијент омиљеног шеталишта, а порука је таква да може само да радује.

Остаје нам само да се надамо да ће млади људи, који су на овај начин исказали приврженост према својој вароши, и у свакодневном животу показати своју наклоност. Односно да ће се трудити да лампиони не буду поломљени, стакла на напуштеном хотелу не буду сломљена, ламперија у Башти разваљена, дрвеће крај језера поломљено, справе у дечјем парку демолиране...

СТО ГОДИНА ВЛАСОТИНАЧКЕ БИБЛИОТЕКЕ ОД ИСКУШЕЊА ДО УЗВИШЕЊА

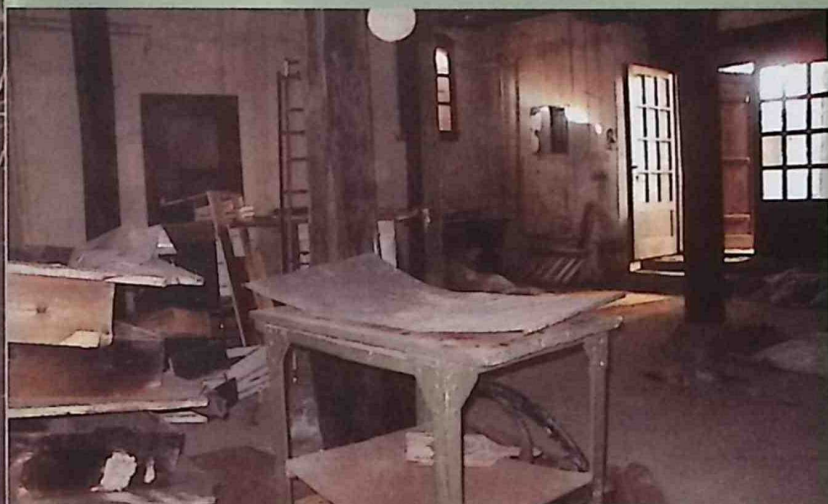
Могло је деловати као првоаприлска шала којом су се тог 1. априла 2008. године, Власотинчани обраћали једни другима на улици, у рано јутро, на почетку радног дана: "Гори библиотека"! Али, црн, густи дим, који се видео из свих делова града отклањао је сваку сумњу да је речо шали. Гигина кућа, споменик културе, грађена средином 19. века, у којој је била смештена наша библиотека уништена је у ватреној стихији. Неповратно је нестао богат књижни фонд, званично 14.658 књига, али каснијим отписивање та се бројка попела до 20.000. Највећу штету пртрпела су одељења која су била смештена на спрату, Завичајно, Научно и Периодика. У њима су се чувале наше највредније књиге, које су тада неповратно нестале. Губитак је такав да ћемо тешко успети да га икада надокнадимо.

Мада смо за четри и по године од тада успели да набавимо потпуно нову опрему и намештај, да књижни фонд повећамо за 50% више од онога који смо имали пре пожара, и мада смо

Непосредно после пожара библиотека је била смештена у сутурену општине зграде. У свим неусловном простору, који није одговарао ни нашем раду, ни општини управу која је

неки други локал и да се поново селимо.

Просторије Југобанке а.д. у стечају су нам се учиниле најподеснијим за наш рад. Преселили смо се тамо, а Одељење електронског уписа

увели и нове области рада (издаваштво, легат) жал за оним што је нестало и даље је у нама. Можда управо због таквог осећаја, и свесности да рад у установи која траје ево читав век, осим привилегије подразумева и одговорност, потруди-ли смо се да пружимо највише што можемо, не би ли допринели што успешнијем обнављању, можда је боље рећи поновном рађању.

сутурен користила за своју архиву и магацин. Убрзо се одатле наши упошљеници и књиге селе у управну зграду ГП "Црна Трава". Добили смо на коришћење део приземља али од тадашње управе овог предузећа није било разумевања да нам се да још нека од ионако празних канцеларија. Уз то, готово сваког месеца је подизана цена закупа па смо морали да тражимо

Sobiss и Одељење рачуноводства били су већ раније лоцирани на четвртном спрату зграде општинске управе. Истовремено директор библиотеке је читаво време био у бараци Културног центра, односно у Фондацији даровитих, где је доскора био председник Управног одбора.

Свако пресељење подразумева трауме због преноса, формирања полица, оштећења и уни-

ВЛАСОТИНАЧКА КЊИЖНИЦА И ЧИТАОНИЦА

Родољубиви учитељи који су вршили свету просветарску дужност у Власотинцу учили су своје ђаке правопису који се учио и у матици Србији. Снажно су се одупирали бугарском егзархату, који су преко турских власти хтели да наметну бугарски језик јужној Србији као матерњи језик. Почев од даскала Стојана, чији је просветарски пут наставио (око 1855. године) Анђелко Цветковић Самоковлија (назван тако јер је родом био из Самокова) учио је децу по новом српском буквару, са граматиком и осталим предметима, развијајући својим радом код својих ђака љубав према своме роду и књизи, која је била реткост и огромна вредност, која је као таква чувана и спашавана од уништења.

После учитеља Анђелка, око 1860. године долази учитељ Антанас Д. Здравковић Краинчанић, који је завршио београдску богословско-учитељску школу. Његовим ступањем на место учитеља у Власотинцу се коренито изменила настава на чисто српском језику са Вуковим правописним правилима. Учитељи Анђелко Цветковић Самоковлија и учитељ Антанас Д. Здравковић Краинчанић утрли су пут доступности до српске књиге ширем становништву Власотинца, коју су набављали само њима познатим путем из матице Србије. Књиге су давали на читање не ретко писменим Власотинчанима и тиме храбрили и јачали њихов дух и жељу да се ослободе османлијског ега. Тиме је створена снажна основа здравог власотиначког духа отпору бугарском егзархату, који и поред огромне подршке турских власти, није могао да има било какав утицај или прихватање од изразито родољубивог становништва Власотинца. Њима је жеља за присаједињењем матици Србији био главни циљ, те су се чврсто опирали Османлијама, против којих су врло често устајали на буне. Цену тога су скупо плаћали али су српску књигу љубоморно чували, јер су у њој били записани њихови корени.

Српске књиге које су имали тадашњи даскал (пре ослобођења од турске власти) Анђелко и Антанас, а чији број није прелазео педесетак, давали су здушно на читање писменим Власотинчанима, својим бившим ђацима, онима које су учили и још охрабривали да их читају на народним окупљањима, славама, поселима и у другим zgodним приликама. Учитељи су се, учећи децу по српским правилима, излагали ризику да буду протерани или одведени у прогонство у Анадол од стране турских власти и бугарског егзархата, који су будно мотрили на њихов рад. Они су засејали

прво зрнење семена развоја књижничарства (библиотекарства) у Власотинцу, чије су заметке с огромном љубављу и пажњом гајили и развијали потоњи учитељи.

Поштанска марка штампана поводом освећења Народног дома у Власотинцу, 18. 9. 1932. године (из колекције Велимира Живковића „Веље Воћке“). Марку уступио на коришћење његов син Предраг Живковић. Сликао Димић Бранко 2012.

После ове двојице учитеља долази Михајло Јовановић, свршени богослов Београдске богословије, родом из Беле Цркве у Банату. Он продубљује и уводи нове методе српске наставе у основној школи у Власотинцу, унапређујући школовање својих ђака са модерном наставом која се примењивала у матици Србији. Учитељ Михајло брзо запажа

штавање књига, период адаптације на нове услове, навикавање корисника на нову адресу. А посао није смео да трпи, корисници су морали да буду услужени уз поштовање какво заслужују, уз уважавање које подразумева рад у установи оваквог типа. Упоредо са обновом књижног фонда ишла је и набавка новог намештаја и

јера. Уверени смо да ће управо ове нове области рада истаћи значај и углед који ужива наша установа и допринети њеној још већој популарности.

Обнова наше матичне куће трајала је за нас предуго, али имајући у виду брзину с којом се обављају неке друге установе културе, неке

ствима добијеним од Министарства за државну управу и локалну самоуправу. Износ 1.600.000, извођач радова ПП Ибико Власотинце.

Средства за трећу добили смо од Министарства културе, у износу од 3.500.000, а извођач радова је био ПБ "Црна Трава" Лесковац.

За завршну, четврту фазу обнове добили

опреме. Данас сваки упосљеник наше библиотеке има нови радни сто и компјутер, набавили смо неколико обичних али и два штампача за маркице. Седморо наших колега су квалификовани за рад у sobiss систему. Рад на сопственом издаваштву подразумевао је додатни напор, али смо и ту фазу успешно "прегрмели" па се сада с правом поносимо са једанаест својих књига. Рад у овој области добија на замаху па се већ у овој години може очекивати још неколико нових наслова. Такође, поносни смо и на Легат Миодрага Нагорног, јер је овај признати уметник наш суграђанин, који је одлучио да нама повери своју уметничку заоставштину. Због тога смо и одлучили да Гигина кућа добија другачију намену и другачије уређење ентери-

од њих имају и национални значај, онда не можемо а да не будемо задовољни. Динамика обнове зависила је од успешности конкурисања код домаћих и страних фондова. Значајну подршку у томе пружило нам је општинско руководство (односно сва која су се за то време променила) и срећа да смо за председника Управног одбора имали Маринка Ђорђевића, који води општинску Канцеларију за локални економски развој, односно води тим задужен за писање пројеката, њихову имплементацију, праћење и учествовање на конкурсима.

Прва фаза обнове рађена је средствима добивеним од Дунав осигурања. Износ 5.000.000, извођач радова Задруга Перспектива из Грделице. Друга фаза рађена је захваљујући сред-

ство 8.000.000 динара од ЕУ Прогрес. Извођач је била Задруга Пионир из Власотинца. Све ове радове контролисао је Завод за заштиту споменика културе из Ниша, јер је Гигина кућа један од четири објекта у Власотинцу заштићен као споменик културе. За неке од конкурса било је неопходно финансијско учешће и гаранција општине, од које смо увек наилазили на подршку. Осим ње, значајну подршку добијали смо од многобројних пријатеља, правних лица и појединаца, што нам је пуно значило. Много важније од опреме и књига које смо добијали на поклон био нам је осећај да нисмо напуштени, да имамо на кога да се ослонимо, од кога да добијемо речи подршке.

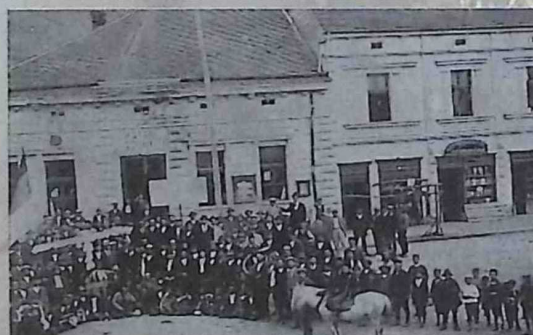
Срба Такић

Петра Спирића, вредног писара код турске власти, који је био изузетно родољубив и имао невакидашње леп рукопис и који је својом бистрином одушевљавао околину. Бистрог и жељног науке Петра даскал Михајло подучава учитељском позиву, што је овај прихватио са одушевљењем и вредно учио. После одласка Михајла Јовановића он постаје учитељ у власотиначкој школи.

Петар Спирић је родом из Лесковца. Био је ученик лесковачког даскала Симеона Софијанца, који је био грчке народности, али је ђацима предавао модерним просветним методама које су важиле у матици Србији, не базирајући се на страшне притиске бугарске егзархије и турских власти да се српска младост однароди путем школе од свог народа. Заденом идејама родољубивог учитеља Симеона, после успешно завршене основне школе, долази у Власотинце 1875. године где обавља посао писара код турске власти.

Избијањем српско-турског рата 1877/88. године, млади учитељ Петар активно учествује у ослободилачком рату против Османлија, дочекавши одушевљено ослобођење Власотинца. После ослобођења јужне Србије, он одлази у Ниш на учитељски курс, ради дошколавања за модерни методски рад у школи. Курс завршава успешно и враћа се у Власотинце, где потпуно преузима васпитање својих ђака у основној школи. Учећи их по савременој методици, а истовремено васпитавајући их у родољубивом духу према својој земљи Србији, он гради и надграђује основне моралне принципе који мора да владају у сваком друштву, а то су ред, рад и изнад свега поштење.

Својом неустрашивошћу млади учитељ је ширио утицај српске књиге на два начина: учећи своје ђаке по правилима српске методике, увођењем нових предмета, поред часова из кати-

Нека од месџа у којима је библиоШека била смешџена

хизиса и користећи књиге које је наследио од свог претходника. Учитељ Петар Спирић је добро разумевао значај и утицај књиге на јачање и ширење родољубивог духа Власотинчана, па је наслеђену библиотеку од учитеља Михајла Јовановића умешно користио за ту сврху.

Учитељ Петар умешно сакрива књиге из књижнице и архиве основне школе пред наступајући српско-турски рат 1877/88. године. Спремно је дочекао буну Власотинчана, који су узели оружје да одбране своје домове од могуће турске одмазде и од арнаутских банди, пред успешно наступање српске војске која је ослободила Лесковац и наступала према грделичкој клисури. Тада Петар Спирић уместо дневника узима пушку и придружује се Власотинчанима који су са одушевљењем и огромним родољубљем успели да се једном заувек ослободе ропских ланаца.

После ослобођења јужне Србије, млади учитељ Петар Спирић одлаже оружје и поново се враћа својој учитељској служби, али сада у слободној "својој Србији", како је често говорио. Он је један од главних састављача протесне Изјаве Власотинчана, поводом одлуке великих сила у Сан Стефану да део јужне Србије припадне Бугарима. Сакривене књиге учитељ поново враћа у школу и у својој учитељској канцеларији слободно отвара књижницу (библиотеку), да служи на корист свим грађанима Власотинца који сада могу слободно и без скривања и страха да их користе на своју духовну добробит. Рад младог учитеља није остао незапажен од стране грађана Власотинца, те му је богатији слој Власотинчана, трговци, занатлије и други, помагао у ширењу утицаја српске књиге, што је изазвало повећане жеље за описмењавањем "чак и женске деце". Значај књиге и њен свеопшти утицај на духовни живот и васпитање

ВЛАСОТИНАЧКА БИБЛИОТЕКА КАО ИЗДАВАЧ

Штампање књига са својим знаком, односно привилегија издаваштва, припадала је досад неким другим власотиначким установама културе и удружењима (Лист Власина, Културни центар, Фондација даровитих, Удружење Лоза), али се том друштву придружила од 2009. године и библиотека. До сада је она као издавач потписала једанаест наслова, а прави узлет и доминантну улогу у овој области она планира током наредних година, односно када се отргне обавеза обезбеђења основних просторних и других услова за рад.

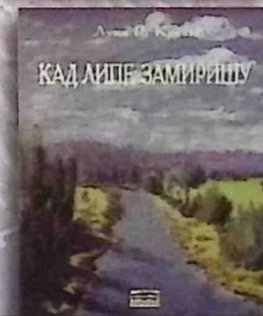
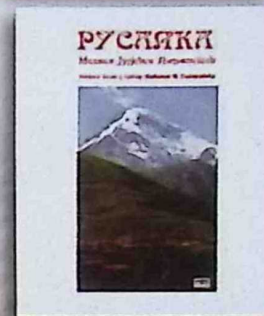
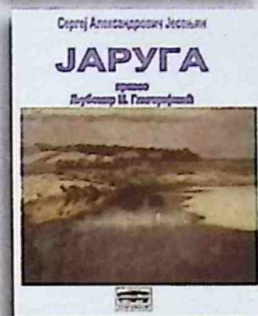
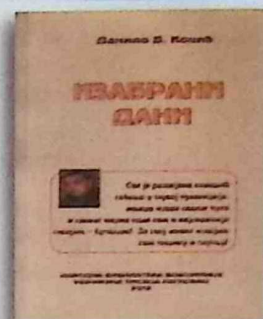
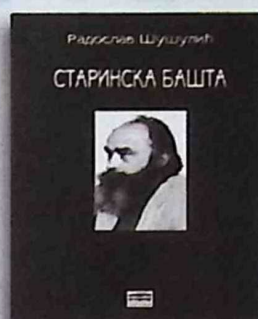
За три године, колико се бави овом облашћу културног послеништва наша је установа објавила следеће наслове: Радослав Шушулић - Старинска башта, Мила Петровић - Славуј у кавезу, Власотиначки зборник 3, Новица Јовић - Нешто између, Лука Кристић - Песничка сазвежђа над Власином, Лука Кристић - Кад лице замиришу, Збирка песама са конкурса Дома културе Вучје - Слапови Вучјанке, Александар Давинић - Бисери са јужне пруге, Данило Коцић - Изабрани дани, Љубомир Глигоријевић - Русалка, Љубомир Глигоријевић - Јаруга.

Како је библиотека преузела примат издаваштва обезбеђен је континуитет штампања Зборника, а неке врло вредне и за нашу средину значајне књиге убрзо ће доживети друга, допуњена издања. Можда већ ове године (зависи од брзине којом ћемо успети да скупимо неопходна средства за штампање) светлост дана угледаће и следећи наслови: Власотиначки зборник 4, Изникја ми струк босиљак, Градитељско наслеђе Власотинца.

Поред њих припрема се и штампање књига Риста Т. Николић - Власина и Крајиште (са Заводом за проучавање села), и допуњена издања књига Власотинце које волим и Власотинце је да се пева (са Удружењем Лоза), а са Културним центром Вучје договорен је рад на монографија о сликару Бати Братиславу Анђелковићу.

Пошто је обавеза материјализације духовног наслеђа и обогаћивање актуелног културног живота усмерена пре свега на очување онога што имамо, али и на представљање онога што данас јесмо. Током наредне, 2013. године посебан акценат биће стављен на подстицање и подршку

савременим власотиначким ствараоцима, песницима, прозаистима, истраживачима и другима који својим радом и талентом актуелни друштвени живот нашег места чине садржајнијим, занимљивијим и добрим примером другим срединама.

сваког човека добро је схватао и Костадин Коста Стојановић Стојилковчанин, први председник среза власотиначког, после ослобођења од Турака и припајања наших крајева Кнежевини Србији. Он је запазио и врлине младог учитеља Петра Спирића, његов родољубиви дух, а нарочито приврженост просвећивању, односно ширењу писмености код ширег слоја становника Власотинца, што је основни услов за бржи економски и културни развој. Он је здушно прихватио борбу младог учитеља да се млади нараштај што више описмени, а у ту сврху су користили преимућства која им је пружала књижница, коју су тада популарно звали "учитељ Петрова".

Може се слободно рећи да је Коста Стојановић (1848 - 1928) први велики добротвор и утемељивач књижничарства (библиотекарства) у Власотинцу. Својим економским и интелектуалним могућностима, трговачким везама, својим политичким и личним ауторитетом међу богатим Власотинчанима куповао је књиге у Београду које је потом поклањао учитељу Петровој књижници. Као председник општине и народни посланик (био је то у три наврата) своју енергију нарочито је усмеравао на омогућавање описмењавања женске деце и на њихово уклапање у културне токове слободне Србије.

Повећањем књижног фонда и нарастањем економске моћи трговца, занатлија и земљопоседника, и њиховог позитивног утицаја на ширењу просвете, уз огроман спољашњи утицај околине, нарочито главног града Београда и Власотинчана који су живели у њему, наметала се императивна потреба за отварањем читаонице и књижнице у Власотинцу.

Далековиди Коста Стојилковчанин увиђао је да је нарасла потреба за читаоцима и књижницом из које би се још снажније ширила култура и задовољавале културне потребе ширег слоја Власотинчана. У ту сврху он уступа свој

Нека од места у којима је библиотека била смештена

локал који се налазио на месту данашњег платоа испред зграде општинске управе, на данашњем Тргу ослобођења и парку у центру вароши. За уступљени локал Коста није тражио никакву надокану, него је чак дао и неопходан инвентар за њено опремање, неколико столица, столова и фуруну. Обезбеђивао је и огрев у зимско време и човека који ће водити ред о чистоћи и ложити ватру.

За време председниковања Косте Стојановића Власотинце је добило пошту и телефонско-телеграфску везу са матицом Србијом. Први је купио гвоздени плуг и почео да оре са њим усмено са дрвеним. Поред тога, он је први купио и ветрењачу за вејање жита, круњачу за круњење кукуруза и пресу за грождје. Све ове новине које је Коста увео у свом домаћинству биле су право чудо, јер су у многоме олакшавале и убрзавале рад у пољопривреди, унапређујући квалитет урађеног. Увиђајући предности новина које је Коста уводио у свом домаћинству и други су их Власотинчани прихватили.

После неколико година успешног рада књижнице и читаонице у Костином локалу указала се потреба да се званично упути захтев Министарству просвете Краљевине Србије за одобрење њеног рада, као и да се одреде правила по којима треба да ради таква установа. Захтев Министарству просвете упутили су Коста Стојановић, Петар Спирић, Јован П. Јовић, занатлије, трговци и остали који су подржавали рад књижнице и читаонице. Пре подношења молбе они су формирали органе управљања, скупштину, управни и надзорни одбор. Први председник Управног одбора био је Коста Стојановић, први председник скупштине био је Јован П. Јовић, а први књижничар Петар Спирић.

Бранко Динић
(Овај рад је део ширег шекста,
који је аутор приложио за Зборник 4)

КОЈА РЕЧ О НАМА

Рад власотиначке библиотеке организован је у неколико дељења, са радним временом од 7 до 19 часова. Ма колико су услови за рад неадекватни и особље наше установе смештено у три физички одвојена простора, удаљена педесетак метара један од другог, то не представља проблем да се посао не обавља одговорно и стручно. Готово сви књижничари и библиотекарски похађали су неопходне курсеве и предавања, са којих су доносили сертификате и потврде да су обучени за рад у струци.

Уз то, потрудили смо се да набавимо сву неопходну опрему па се рад одвија несметано и самостално. Највећи проблем нам представља недостатак простора и тек ће решењем тог проблема доћи до пуно изражаја неопходности и важности библиотеке, њена улога и значај у културном и јавном животу наше општине.

Са пресељењем у нове просторије моћи ћемо да покренемо и неке друге активности, које смо досад одлагали или смо их изводили тек у знацима. Такође, моћи ћемо да формирамо нова одељења или поделењења у оквирима већ постојећих. Све ово имамо на уму јер смо свесни одговорности и озбиљности коју подразумева рад у најстаријој установи културе. Наша библиотека има 16 упошљеника, 9

са средњом школом, 2 са вишом, и 5 са високом. По одељењима то изгледа овако: 2 књижничара у Позајмном одељењу за одрасле, 2 књижничара у Позајмном одељењу за децу, 2 књижничара у Одељењу за електронски упис, 2 библиотекар у Научном одељењу, 2 библиотекар у Завичајном одељењу, 1 библиотекар у Одељењу периодике, 1 виши књижничар у истуреном одељењу у Да-динцу, 1 књижничар у Читаоници, 1 са вишом и 1 са средњом школом у Одељењу рачуноводства, 1 помоћни радник.

ПОКЛОНОДАВЦИ НАШЕ БИБЛИОТЕКЕ

УСТАНОВЕ

Народна библиотека Србије
Српска академија наука (издавачка делатност)
Библиотека Матице српске Нови Сад
Библиотека града Београда
Библиотека Веселин Маслеша Београд
Библиотека шабачка
Градска библиотека Нови Сад
Народна библиотека Смедерево
Народна библиотека Зрењанин
Народна библиотека Сомбор
Градска библиотека Вршац
Библиотека Светозар Марковић Зајечар
Народна библиотека Његош Књажевац
Народна библиотека Стеван Сремац Ниш
Народна библиотека Ресавска школа Деспотовац
Народна библиотека Пирот
Библиотека Бачка Паланка
Народна библиотека Радоје Домановић Лесковац
Народни музеј Лесковац
Универзитетска библиотека Иво Андрић Приштина
Институт за савремену историју Београд
Библиотека Факултета техничких наука Нови Сад
Књижевна омладина Србије
Издавачко предузеће Прометеј Нови Сад
Филозофски факултет Нови Сад
Природно-математички факултет Нови Сад
Технолошки факултет Лесковац
Новости АД Београд
Етнографски музеј Београд
ЖУЦ Београд (Саша Зајовић)
Завод за проучавање културног развјатка Београд
Младинска књига Београд
Задужбина Андрејевић Београд
Ресурс центар Лесковац
Креативни центар Београд
Штампарија Фине графе Београд
Правни факултет Београд
Филип Морис сенсасион Ниш
Радио Београд 1. програм
Удружење књижевника Србије
Српско књижевно друштво
Удружење Власотинчана Влада Илић Београд
Скупштина општине Власотинце
Министарство културе
Интер-енерго груп Београд
Књижевни клуб Велимир Рајић Алексинац
Књижевни клуб Душан Матић Ђуприја
Канцеларија за младе Власотинце
Кошаркашки клуб Власина Власотинце
Покрет ветерана Власотинце
Удружење Лоза Власотинце
АД Текстил Лесковац

ПОЈЕДИНЦИ

Миодраг Нагорни, Београд
Вида Грумић, Београд
Братислав Валчић, Београд
Синиша А. Јанић, Београд
Мирјана Нешић, Нови Београд
Душанка Ђуркић, Нови Београд
Зоран Стојановић Стоилковчанин, Београд
Момчило Павловић, Београд
Тања Кокотовић, Београд
Олга Алексић Нешић, Београд
Мирјана Томчић Торлаковић, Београд
Слободан Ђукаловић, Београд
Војислав Алексић, Београд
Владимир Стојанчевић, Београд
Станиша Војиновић, Београд
Душица Поттић, Београд
Симон Симоновић, Београд
Тања Ковачевић, Београд
Драгољуб Стаменковић Апче, Београд
Риста Стојановић, Београд
Ана Савић, Београд
Деса Стојановић, Београд
Душанка Степанов, Панчево
Јасна Тагић, Нови Сад
Србољуб Јанковић, Нови Сад
Гордана Јовановић, Нови Сад
Зоран Васиљевић, Нови Сад
Горан Ђеличанин, Варварин
Радмила Манић Лесковац
Ранђел Поповић Лесковац
Томислав Цветковић, Лесковац
Властимир Поповић Лесковац
Томислав Тодоровић Торник, Париз
Гордана Насковић, Прокупље
Петар Станковић, Грделица
Зоран Димитријевић, Власотинце
Бојан Стојановић
Братислав Пејчић
Раде Јовић
Бојан Цветковић
Срђан Шушулић
Стојан Стаменковић
Владимир Костовски
Ненад Марјановић
Бранислав Милосављевић
Слађана Младеновић
Дамир Тодоровић
Србољуб Такић
Драгана Митковић
Радица Аранђеловић
Живан Шушулић
Ђорђе Небојша
Влада Младеновић
Драган Николић
Томислав Ранђеловић
Драган Цветановић
Александра Драгојловић
Ружица Ристић
Ђурђа Цветковић
Влајко Јовановић
Новица Стаменковић
Православ ПопИлић
Часлав Стојановић
Новица Јовановић
Драган Стаменковић
Марјан Јовановић

Србољуб Такић

Маја Миљковић

Тања Миладиновић

Горан Јовановић

Јаклина Ситојановић

Рагмила Миленковић

Александар Николић

Каширина Цокановић

Јелена Миленковић

Ситојанка Ситојановић

Лидија Јанковић

Слађана Живковић

Бисерка Кошић

Госијава Илић

Звоцимир Ситојковић

Александра Крстић

ПРЕД ВРАТИМА ПЕСМЕ

(Лука Крстић: Кад липе замиришу, Библиотека „Десанка Максимовић“ и Аутор, Власотинце, 2011.)

Познанство с Луком Крстићем

За Луку сам чуо, али га нисам познавао. Чуо сам, мислим, најпре из неких власотиначких књига и зборника које ми је, приликом ретких пролазака овуда, даривао покојни Мића Николић, некадашњи директор Библиотеке, а то затим наставио и Срба Такић. Први пут смо се срели крајем јуна ове године, захваљујући опет Срби Такићу, који својом добротом и покретљивошћу повезује и спаја многе, чак и врло различите људе. Срели се јесмо, али се приближили нисмо. Срба нас је помпезно представио, истичући пре свега наше некадашње директорске функције, његове у Власотинцу, моје у Смедереву, али ми смо остали уздржани, незаинтересовани за продубљивање познанства. Разумео сам и Луку, и себе. Дођу тако неке године кад човеку просто није до нових, брзих пријатељства, јер дуго живимо, много већ знамо, и видели смо како се осипају и нестају и она најдужа и најтврђа.

А онда је дошла књига „Кад липе замиришу“!

Сусрет са књигом „Кад липе замиришу“

Негде током јула, не сећам се тачно којег датума, Срба (мајстор власотиначког издаваштва, човек који волшебном, готово ни из чега штампа књиге) тутнуо ми је, по свом обичају, ову књижичу у руке, као своје ново издање. Обично се такве поклон књиге ретко кад читају, а неке и никад. Али, ову сам убрзо, после два-три дана, стицајем неких, и мени непознатих, околности узео у руке и дуго је нисам испуштао. Не може се, нетачно би било рећи да сам је прочитао. То се може казати за прозу, али да би се поезија појмила и примила потребно је укључити више од једног чула и потребно је враћати се више пута песничком тексту. Држао сам, дакле, ову књигу дуго у рукама, одмах уживао у неким песмама које сам од прве разумео, другима се више пута враћао, у покушају да их боље, потпуније осетим и разумем, и тако, постепено, упознавао и прихватао књигу. А када сам упознао Лукину књигу, онда сам знао све и о Луки Крстићу. И – остао ми је овде, у срцу.

Зашто?

Лука Крстић је један моћан дух, истински песник и мислилац, интелектуалац у оном лепом смислу те речи, човек који поседује све: знање, емоцију и креативни капацитет. Само такав дух је могао да створи ову књигу. Једноставну, а дубоку. Књигу која би се могла наћи на свакој песничкој трпези, нашој али и светској, а да се њен аутор не постиди.

Ви сад можете мислити да претерујем, али не – износим само своје искрено уверење.

Прави песници, прави уметници рађају се свуда. У престоници је њихова концентрација, јер се тамо праве песничке каријере, али то је друга прича и нема много везе са изворним талентом. И овде је небо пуно звезда и можда још блиставије, и овде се чује говор реке и хујање, музика гора, и овде је човек исти – са свим болама и радостима, светлошћу и мраком, очајем и надом... И овде се рађају песници и уметници. Истина, они прави – увек су ретки, као злато. Један од таквих је Лука Крстић.

Каке су песме Луке Крстића?

Лукине песме имају питкост, лакоћу и једну чудесну прозачност. Поседују нешто од једноставности, од тајанствене моћи лирике песника источних народа. У таквим песмама вам се чини да је све просто, да их је лако написати, али није. Пут до једноставности у исказу, до кристализације, је дуг, тежак и мало коме достижан. У њима треба рећи све битно и ништа сувишно. А једна реч само, један знак, погрешно употребљен, може све да сруши.

Светлост, нека фина, треперава прозачност, је оно што краси сваки стих, сваку песму Луке Крстића. Чак и онда када су те песме садржајно врло тужне. Та светлост стиже из прадубина песничког бића, а остварује се захваљујући специфичном таленту који Лука поседује – синтези емотивних и мисаоних елемената, на основу којих се рече, обичне речи, познате и коришћене, претварају у светлост поезије. А поезија и није ништа друго до процес претварања речи у светлост. Ако нема тог светлосног трептаја у тексту, ако вас тај трептај не озари и помилује, нема поезије и нема уметности.

Покушаћемо да проверимо, и потврдимо, овај наш утисак на примерима двеју песама, песме „Сви“ и „Пред вратима песме“.

Постоје тренуци, ма чиме се бавили иначе (најочигледније је то можда у спорту или политици), кад вас људи уздигну, високо изнад ваше реалне величине, па ви почињете да се надимате, да неприродно растете, па вам се чини да сте неоспорно већи од других, већи од самога себе. То су тренуци успона, које сваки човек који се бави неким јавним послом, с времена на време, доживи. Али, светина вас, како то рече Петефи; не уздиже горе да бисте уживали у лоровикама и слави, већ да би вас, с те висине, што немилосрдније треснула о калдрму. После успона, дакле, стижу обавезно дани падова и бола! И тек тада увиђамо, прекасно наравно, да је наш успех био балон, балон који су други надували и други пробушили. Понављам још једном, највидљивије је то у политици, јер је њена моћ велика, а успони и падови брзи. И зато смо „сви, сви ми изгнани и преварени у времену“, шапуће нам тихо и мудро Лука Крстић. Само не истовремено. И то је једна од највећих варки и највећих замки наших живота:

„Вода се нечујно окреће у круг

У времену понављају се приче“.

И шта пораженом појединцу остаје? Повратак драгој особи (ако је има) на огњиште, као симболу тихе породичне среће, где ће се „додиривати наши прсти“.

И, да је ту песник стао и завршио песму, била би то добра песма, али он донеће, онако као узгред, још једни синтагму: „и наши облаци“ и тако заокружује једну истински велику песму.

Пред вратима песме.

Сви смо ми, и увек, пред неким вратима, а песник вазда „пред вратима песме“. Баш ми је жао што књига цела није добила назив по овој песми, по мени једној од најдубљих и најлепших Крстићевих песама укупно. У бројним парадоксима и контрастима, а контраст је у темељу света и живота, аутор је проговорио о свом стваралачком поступку, о начину на који види свет, на који живи, размишља и пише, допревши, притом, до неких универзалнијих истина и порука. Песму почиње, као и увек, крстићевски лако и непретенциозно, стиховима за које не знате куда могу да поведу:

„Данима чекам кишу

Да напишем песму“

И онда, у некој врсти дигресије, следи заокрет, контраст, којим се наговештава песников смер, али истовремено саопштава и једна дубока истина о животу:

„Сунце ме чини срећним

А срећи је писање

Сувишно“

Срећа је онај високи циљ, којем непрестанце стреми свако живо биће, али срећни људи не стварају ништа, они само живе, једу свој живот, своју срећу. Баш као и дубоко несрећни, очајници, како је добро запазио вероватно највећи песник Југа Србије Бранко Миљковић („Један несрећан човек не може бити песник“). Простор, поље стварања није ни у великој срећи ни у великој несрећи, већ негде између: у духовној радозналости, у немиру, непокојству, незадовољству ... Собом пре свега, али и свим око себе.

Лука Крстић воли живот и уме да га живи, али он, као mudar човек, зна да радост живота није и време стварања. Зато уме да се обрадује повременим кишама, и то оним дугим, досадним, вишедневним, које га „излуђују“ (опет парадокс: волиш нешто што те излуђује!), али које су његово једино креативно време. Време, када са пребогате и заводљиве трпезе живота, може да пређе у једну другу, стваралачку, димензију: у мисао о себи и свету. И тако настаје Лукина песма. Тако једино и може да настане добра, права песма, јер и она је, као све важно у животу, себична. И она захтева целог човека, апсолутну посвећеност – иначе нема песме. Има стиховања и празнословља, али не и песме.

О чему Лука пише? О свему што га „додирне“, али и о оном недодирљивом и невидљивом, о метафизичком:

„О ономе чега нема

И неће га бити“

Но упркос песниковом хтењу ка апсолутном, Лука зна да је свет велик и простран, а наше руке мале га обујме, па у завршним стиховима, монашки смерно, признаје да он само записује „онако, више за себе“. Или тек „стоји пред вратима песме“. А врата песме, као и врата истине, су уска и мало ко успева да их пређе.

Лукина беседа

Слушао сам га само једном кад збори.

Враћао сам се из шетње и, код Галерије на кеју, сретох Луку. Изложба је слика једног даровитог момка, рече Лука, па су га организатори замолили да прочита неку песму о власотиначким сликарима. „Остани, ако можеш“. Није ми се остајало, цео век потрошио сам на организацију културе, на нека отварања и затварања, у служби других, те ми се више није губило време на такав начин. Имао сам неке важније рачуне са животом. Али, због Луке, одах.

Вече је водио сам аутор, сликар и песник Милош.

И упао је у замку, у коју често упадају и највећи. Најтеже је говорити о себи. Лако, течно и тачно. И колико год је Милош покушавао, различитим импровизацијама, да сусрет буде што спонтанији, зид између његове речи, његових покрета и публике бивао је све већи. Вече је, као што обично и бива на тим, најчешће, натегнутим отварањима, тонуло полако у празнину и понон. А онда је дошао Лука!

Није читао песме.

Осетио је и сам да нешто не ваља, да ће читање стихова одвући вече још даље у апстракцију и празнину. Па је почео од нечег конкретного, познатог и блиског, о Милошевом животу, а затим, у вештој градацији, о првим Милошевим уметничким покушајима, о узрастању - усвајању сликарских техника и уметничког заната, о величанственим власотиначким темама и

мотивима који почињу ту, одмах иза врата Галерије, о сликарској дружини, о братству између сликара и песника, о значењима и порукама појединих слика...

И, гле, не само да је публика живнула, већ се чинило да светлост духа, која је исижавала из Лукиних речи, прелази постепено на слике и да оне, заједно са Лукиним речима, оживљавају и почињу свој властити плес, своје посебно зрачење. Само за овај трен, за ово вече и овде присутне људе. То је та магија речи, то јест демонстрација снаге. магије једнога моћног духа. Духа, из којег је све потекло и у који поново све увире. Људи греше кад кажу: „Он лепо говори, он лепо пише“. Речи су ту пропратне, споредне алатке, снага је у мишљењу, у духу, у логосу! И, у неком посебном амбијенту и трену, у којем он једино може да се оваплоти. Ако нема те снаге, те истинитости у духу, беседа ће, ма како била саткана од

пажљиво бираних речи, деловати шупље.

Рекох, нисам слушао друге Лукине беседе, о којима по Власотинцу кружи легенда. Не могу да упоређујем. Али, имао сам утисак да се те вечери, у Галерији на кеју, десило нешто посебно, једна демонстрација и победа духа, која је својом пуноћом изненадила све, па и самог беседника (Луку Крстића), те је на крају, заставши на кратко, изустео (као хвалу и признање и самим слушаоцима, без чије пажње његов дух не би могао да се уздигне тако високо), и ово: „Хвала вам и опростите, пријатељи. Било је ненадано и – било је величанствено!“

Србислав Миленковић

Казано на представљању књиге „Кад липе замиришу“, на Светог Луку, 31. августа 2011, Галерија на кеју

РАСКРШЋА

ОСВРТ НА РАЗВОЈ ТЕКСТИЛНЕ ИНДУСТРИЈЕ У ВЛАСОТИНЦУ

Текстилна индустрија "Власинка" основана је 17. септембра 1955. године на иницијативу онда Народног одбора Среза власотиначког да то буде текстилна фабрика. Али, шта ће та фабрика конкретно да производи то нико поуздано није знао. Почетак је био више него скроман и мукотрпан. Нико те 1955. године није могао да претпостави да ће гомила бачене гвожђурије, покупљене по отпадицима и фабричким двориштима моћи поново да забруји. Прве машине набављене су од фабрике вунених тканина "Јединство" Грделица, "Зеле Вељковић" и "Летекс" Лесковац, "Зеленгора", "Умка", из Дуге Ресе, Карловца и др. које су након дуге експлоатације потпуно материјално израбљене биле избачене под ведрим небом као старо гвожђе. Све те машине убачене су у "силос" односно магацин за жито који се налазио на самом улазу у Власотинце из правца Лесковца и Грделице. Намера је била прикупити што више тог одбаченог машинског парка и некако га оспособити за рад. Овог мукотрпног задатка прихватило се 10 радника - ентузијаста. Поред оспособљавања прикупљених машина одређени број израђен је у сопственој режији од присутних упосленика и већ 1956. године почиње се са производњом позамантеријских производа намењених индустрији (селфакторска ужад, вретенска шнура, разне врсте штруфни, гајтан за народну ношњу и др.).

Према томе, "Власинка" је фабрика која је сама себе створила, израсла на ледини коју је, створила само велика жеља, без камена темељца, свечаности, пригодних говора и др.

У 1956. години већ запошљава 60 радника, уводи нову опрему из области трикотаже а 1957. године са куповином два разбоја почиње се са производњом техничке тканине.

За прикупљање одбачених машина требало је обезбедити и одређена финансијска средства. Тих година притекла је у помоћ Занатско-трговинска комора у Власотинцу преносећи јој допринос који су комори плаћала трговинско-занатска предузећа. То је била почетна финансијска база. Од овог периода надаље "Власинка" је имала сукцесиван и перманентан развој увођењем нових технологија, изградњом условних производних хала, просторија друштвеног стандарда а истовремено школовала је потребне кадрове и стално повећавала број упосленика што је врло важно за општину Власотинце као привредно недовољно развијену у Србији.

Целокупан развој текстилне индустрије у Власотинцу носила је "Власинка" тако да је изградила капацитет за производњу женских чарапа који је након 1962. године конституисан као посебна фабрика чарапа "Синтекс". Истих година носила је изградњу фабрике техничких тканина.

Врло брзо иза овога производња техничких тканина, односно ткачница са припремом и дорадом ће се дислоцирати у просторијама ближе центру Власотинца, где ће се реконструисати и проширити у новоизграђену

производну халу (сада лоциран трговачки центар "Власина"). Скоро истовремено у просторијама старе болнице (сада лоциран дечији вртић) одвијаће се производња душека и јоргана, већег физичког обима производње но што је започела у делу простора трикотаже тих почетних 60-их година. Истовремено, на локацији скоро у центру града, формира се конфекција радних одела, униформи, постељине и других производа лаке конфекције.

Управо су ткачница, производња душека и јоргана и конфекција, као радне јединице, на три локације, углавном у граду, чиниле за извесно време Текстилно предузеће "Милка". Ово заједништво неће дуго трајати, престаће производња душека и јоргана заувек, а конфекција и ткачница ће се посебно конституисати као конфекција "Сретен Диманић" а ткачница као Текстилно предузеће "Ретекс".

Текстилна индустрија "Власинка" коју 1972. године чине позамантерија, сада већ плетена тканина и трикотажа постаје чланица Здруженог предузећа "Инотекс" Београд чија је окосница била "Центротекстил" Београд. Следећи развој привредног система који у то време поред осталог карактеришу интеграциона кретања, пред крај 1973. године удружују се Текстилна индустрија "Власинка" и фабрика чарапа "Синтекс". Том приликом формира се Радна организација Текстилни комбинат "Власинка" Власотинце са Основним организацијама удруженог рада, Позамантерија, Трикотажа, "Синтекс", и услужно прометна делатност са заједничким службама, на кратко као основном организацијом удруженог рада а онда као Радна заједница Заједничке службе.

Године 1976. Текстилно предузеће "Ретекс" улази у састав Радне организације ТК "Власинка" као Основна организација удру-

женог рада, а 1978. мења локацију, тј. прелази у круг ТК "Власинка". Исте године престаје постојање Услужно-прометне делатности. У састав комбината 1984. године улази конфекција "Сретен Диманић", конкретније губи статус правног лица и припаја се "Ретексу", без промене локације. Годину дана раније (1983) дошло је до интеграције тј. припајања Основне организације коопераната Земљорадничке задруге "Лопушња" Д. Лопушња

Текстилном комбинату "Власинка".

Развојни пут текстилне индустрије у Власотинцу није био нимало лак и једноставан, а посебно јој обележје дају пет инвестициона подухвата која су праћена од стране Републичког фонда за подстицај бржег развоја привредно недовољно развијених подручја:

-1969 године реконструкција и модернизација Позамантерије, чиме је утроштрочена ова производња;

-1971 - 1972 реконструкција и модернизација „Трикотаже“ и „Синтекса“;

-1973 - 1974 реконструкција Позамантерије и „Синтекса“;

-1978 године реконструкција и модернизација „Ретекса“;

-1987 -1988 године реконструкција и модернизација Трикотаже, која је извесно време пословала под називом „Инка“.

Реализацијом овог програма Трикотажа је у Месној заједници Свође, 15-ак километра од Власотинца изградила објекат, односно, отворила своју радну јединицу капацитета за максималан број од 108 упосленика.

То су била и задња већа и значајна улагања, а надаље их и практично није било за савремену нову производну опрему.

Јован Мишровић

(нашвак у следећем броју)

ИСИДОР МИТИЋ И ДРУГИ ВЛАСОТИНАЧКИ КЊИЖАРИ

Први књижари у Власотинцу; Почети савременог књижарства; Књижари као издавачи.

По ослобођењу од Турака и припајањем Србији 1878. године, Власотинце се, и поред скромне привреде, развијало у духовни центар ондашње југоисточне Србије. По попису из 1879. године, у Власотинцу је од 2626 пунолетних житеља било 464 писмених мушкараца и 32 жене, што је за оно време био велики број. Са оволиким бројем писмених у односу на број становника Власотинце је предњачило и пред Лесковцем, Врањем и Нишем.

Власотиначки крај је предњачио и по броју школа, јер су, поред школе у Власотинцу, радиле и у Конопници, Крушевици, Дадинцу, Горњем Присјану, Руп-

них села школским прибором и уџбеницима. Крајем деветнаестог и почетком двадесетог века књиге су биле реткост па су пренумеранти (претплатници) били зачетници читалачке публике, мада се не може занемарити ни улога књижара.

Ово се, пре свега, односи на набављање и продају књига које су коришћене као уџбеници у школама манастирског, али и грађанског типа. Подаци о првим књижарама и њиховим власницима су штурни, али је њихов утицај на образовање Власотинчана несумљив. Прву књижару у Власотинцу је отворио г. Цветко Петровић 1892. године, а затим и г. Гаврило Поповић 1900. и г. Илија Краинчанић 1904. године.

Све ове књижаре су, мање-више, успешно пословале до

дана књижара, али убрзо почињу да раде још две - књижара г. Зарија Маринковића и г. Проке Мијајиловића (која је била позната као Мијајлова књижара),

У трећој деценији деветнаестог века Власотинце доживљава привредно-културни препород, што успешно прате и дво-

ма из Ниша, Краљева и Београда. У његовој књижари су могле да се купе и иконе, репродукције ренесансних сликара, слике за колачаре из Италије, платна за штампаре и књиговесце, али и да се наруче и нова издања књига Српске књижевне задруге, Народног дела и других ондашњих издавача.

Код књижара Митића могли су да се поруче и печати, штампарији и многи други ретки предмети и производи из књижарске делатности. Излог и унутрашњост књижаре красиле су, краснописом исписане, пословице, попут: Кад год имаш слободно време прочитај покоју поучну и корисну књигу, јер трбух тражи хлеб а ум тражи књигу.

Према казивању г. Чедомира Бабастојанског, уз купљене књиге и свеске добијали су и повезачи са упутством, као: Учениче, ако купиш књигу у књижари Исидора Митића, завршићеш сигурно разред. Попут великих књижара, и г.

јица изузетних књижара, г. Митић и г. Мијајловић. Исидор Митић је рођен 3.7.1881. у Власотинцу. Од оца Томе, угледног власотиначког трговца, је наследио трговачки дух, али и породични надимак Грчки, по коме га у Власотинцу и данас памте као Сиду Грчког.

Његова књижара се налазила у главној власотиначкој чаршији, на месту данашње поште. Била је добро снабдевена школским прибором, уџбеницима и књигама, али и многим канцеларијским потрпштинама. Почетком тридесетих година, сходно ондашњим прописима, он региструје своју књижару под именом Краљевско југословенска повлашћена књижара Просвета, што се јасно види на календару из 1937. године.

Сидо Грчки је пратио новости у књижарској делатности и нудио их Власотинчанима. Његова пословност је била позната и изван власотиначког краја, јер је пословао са угледним књижари-

Исидор је почео да штампа Аизис карте, односно разгледнице, са мотивима Власотинца, што је нашу варош сврставало у ред са великим градовима у тадашњој краљевини.

Књижар Митић је пратио и помагао рад просветно-културних удружења, попут Певачке друштвене Његош, где је био велики добротвор. Поред тога, био је и активни члан Удружења за уређење и улепшавање Власотинца, и давао велики допринос у његовом раду.

Прерана смрт, 31. јануара 1938. године, спречила га је да уреди своју књижару, попут оних у великим европским градовима, што му је била жеља. Подсећајући на њега, али и на друге власотиначке књижаре, желимо да отргнемо од заборава оне људе који су доприносили да љубав према књизи живи и траје.

Слободан Р. Ђукаловић

ФОТО ВЕСТ

Текст и слика: Срба Такић

КАКО СЕ ОДНОСИМО ПРЕМА ДРЖАВНИМ СИМБОЛИМА

Нема америчког филма а да се барем у једном кадру не покаже њихова застава. Кажу, на приватним кућама, да не говорим о значајним институцијама, обавезно стоји јарбол на коме се вијори државно знамење. Албанци имају свој дан заставе и врло срдано га прослављају и у другим државама, а не само у својој.

Како се односимо према државним симболима толико верујемо и у државу. Призор на слици свакако није пример за углед. Да не говоримо о томе да се на јавним установама ретко може видети застава, а тамо где их има дешава се да су оне у таквом стању да је боље да их нема.

На срећу, ова слика пред зградом наше општинске скупштине више се не може видети. Јарболи су замењени као и заставе. Само да их се опет не сетимо тек кад дођу у стање крајње запуштености.

љу и у Црвеној Јабуци. Са развојем школства отварају се и прве књижаре, које су снабдевале становнике Власотинце и окол-

Балканских ратова. Непосредно пред Први светски рат књижару отвара и г. Исидор Митић. После рата рад наставља само Мити-

САН НАЈБОГАТИЈЕГ СРБИНА

Тај трећи јули био је најтоплији дан 1952. године. Јулско сунце измамило је напоље клонулог старца. Осећао је студен дубоко у костима, а ни сам није знао да ли због стрости или што још не може да се загреје након седам година тамновања. Корачао је Калемегданом у правцу реке. Помишљао је да оде до Зоолошког врта, али се плашио да му срце неће издржати када види шта је остало од његовог поклона Београђанима. Чуо је да су рат преживели коњ Буца и алигатор Муја. И они се баш некако уклапају у нове властодржце уског погледа и предаторског апетита. Ипак, након свега једино верује да га животиње неће заборавити.

Покушавао је да потисне синоћну непријатност. Супруга Олга је веренички прстен заложила да не би гладовали. Нема права да јој ишта пребацује, јер она их одржава у животу. Олга има снаге да не чује злурада добацавања док се гура са сељацима на пијаци. Унука чувеног Дунђерског служи оне који су некада служили њу, шије и даје приватне часове француског, енглеског и немачког језика. Нико као она не уме да од великог пораза прави ситне победе. Преживљавање је просто преточила у уметност живљења. Она се никад не пита да ли је боље умрети него овако живети. А лепо му је говорила да напусте земљу са кнезом Павлом, и онако су са Енглезима деценијама сарађивали.

Нашао је слободну клупу и гледао у реку која све лагано односи, а доноси успомене. Некад је поред родне Власине маштао о великим европским рекама. Не зна дете да уз велике реке иду велики проблеми. Сада би дао Дунав за Власину. Како ли сада изгледају оне тополе. Да ли је то ново Власинско језеро преполовило Власину. Уче ли данашња деца да јашу поред реке?

- Господине Илићу, да ли сте то ви - уплаши га питање неког пролазника.

- Који Илић? Не! Грешите! Не познајем никаквог Илића! Учинило ти се, синко.

- Знам добро ко сте. Знам да вам је све одузето и шта сте пропатили. Али, немате разлога за страх. Моја породица је ваш вечити дужник.

Владу Илића пренеразише ове речи. Зар неко памти добротинство. Зар после оволиког братоубиства и крвопролића неко памти добра дела.

- Господине Илићу, мој покојни отац Јовчић радио је у фабрици штофа на Карабурми. Погинуо је приликом последњег бомбардовања. Ви сте једном били код нас у кући. Тада сте ми поклонили чоколаду, прву у мом животу. Чак сте рекли мом оцу да бисте дали све ваше богатство да имате барем једно дете. Нисам веровао да највећи индустријалац може завидети на било чему обичним смртницима. Радовао сам се Новој години и Божићу, јер сам чекао шта ће поклонити господин Илић деци својих радника.

Младић се присећао неких детаља које је старац потпуно потиснуо. Само се сетио како му је мајстор Јовчић био један од нај-

бољих радника. Владу је највише обрадовала вест да некада његов пастув Јадран II и сада побеђује на тркама. А када је младић почео причу о бившим Илићевим радницима и на којим се владајућим позицијама данас налазе, Илић му

Поезија - избор

ТЕЖАК ЖИВОТ

1.
У Росуљграду дишем
Повремено скандалишем
Понешто и напишем
Углавно(м) једва битишем

Гледам и видим чуда:
Неписмени и улицице царују
Писмени се питају: Како и
куда?
Властодршци своје слуге дарују

Не само у Росуљграду,
Оваке ствари се дешавају
У целој Србији и Београду
Неправде нигде не јењавају

Како онда да се живи?
Питам оне којима ништа не
фали
Невиног зачас неко окриви
Њега више нико не жали

У Србији се тешко дише
Од поштеног рада се не живи
Песнику остаје о томе да пише
На властима је да га слави или
окриви.

2.
Савијам се под теретом
Који стално носим
Борећи се са лошим животом -
Усуду своје пркосим

Ништа више није Ново
Као што су говорили
Долazeћи на власт поново
Од народа истину су крили

Нови су намети само
И нека дечачка лица
Која са ТВ екрана знамо
Јер их изнедрила улица

Под теретом се савијамо
Сви који нисмо са њима
Тешким мукама довијамо
Спавајући са отвореним очима

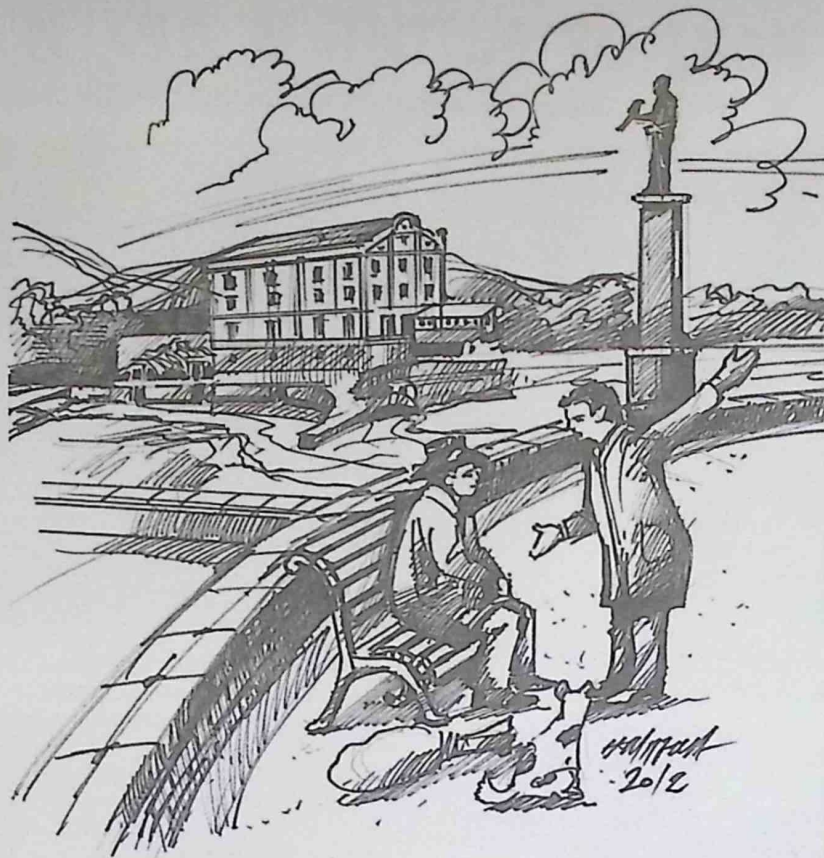
А њима ништа не фали
Они су свега сити
Њему су своју душу дали
Он их наградама кити

3.
Не могу да ћутим
По цену да ме ставе у апс
Није ми добро - венем и жутим
У пићу тражим спас

Осилили су се. Прете. Уцењују
Народу маглу продају
Послушне на боља места
постављају
Противнике прогањају

Зар је то живот бољи?
Зар се тако у прогрес иде?
Не. Одупрети се њиховој
самовољи
Решење је које паметни виде.
Чекање без делања мучи
Мука сваког памети - научи!

Звонимир Ј. Стојиљковић

се пожалио на умор уз молбу да га остави насамом.

- Рећи ћу вам нешто у поверењу - тихо му саопшти младић. - Неправедно је да ви који сте облачили цео Балкан сада немате шта честито да обучете. Није да вас тешим, али видите ли да се ваш сан остварује. Уочи рата ви сте започели оно што данас прераста у Нови Београд. Када све ово постане небитно, истина ће испливати.

Сунце се полако померало ка западу. Влада Илић седећи на

клупи нехотице тоне у сан. Снева како раздрагани коњи јуре поред Власине. Брат Сотир га учи да јаше омицу Лагуну. Са стране стоје остала браћа и сестра. Забринута мајка Дина их посматра, док се строги отац Коста Мумџија задовољно осмењује. То је био последњи сан некад првог човека Београда, најбогатијег Србина и пријатеља породице Карађорђевић. Остаће забележено да је од народа назван радничка мајка, у име народа осуђен због сарадње са окупатором.

СВЕДОЧЕЊА

ТРИ ПРИМЕРА

Пример први

Догађај се односи на поратне године с краја друге деценије 20. века. Били се заређали ратови: Први балкански 1912, Други 1913, Први светски рат од 1914. до 1918. године.

Отаџбина звала, ратници одлазили да бране њену слободу.

Тек удатој Црнатовчанки супруг отишао у рат. Остала је сама. Забринута и уплашена за породичне дукате, одлучила да их однесе брату на чување. Кома ће ако не брату!

Дошла она њему с дукатима и брат јој предложио да их закопају у пчелињаку под кошницу. Тако и учине. Ко може помислити да су дукати тамо?

Прошле четири године, рат се завршио. Ратници се вратили. Њен супруг, као и хиљаде других, није се вратио. Погинуо је.

Живот је, међутим морао даље. И једнога дана сестра је дошла брату по дукате. Није имала од чега да живи.

Пошто су се уверили да их нико неће видети, отишли су у пчелињак, макли кошницу, подигли каменове испод ње. Брат одгурнуо земљу, кад дуката - нема! Заридао брат, закукала сестра. Још им је и то требало! Кад је изашла из шока и угушила плач, преклињала је брата да не плаче. Живеће као и дотле што су.

Пролазиле су године. У братовљевој породици заређале су се трагедије. Умро му је млад унук, други је погинуо у Другом светском рату. Иако су актери догађаја и ове тужне приче давно отишли из живота, у Црнатову није било мало оних који су у њему видели прст божји. Потомство је платило "дуг" грамзивога претка, који је сестри узео дукате. Још се и данас од старијих Црнатовчана може чути ова прича.

Пример други

Лов је одувек носио ризик и није мало оних који су у лову или од ловаца доживели непријатности па и несреће и трагедије. Оне се данас догађају много чешће јер су се ловци умножили, опскрбили убојитим оружјем а апетити већине су велики и незајажљиви.

Једна трагедија у лову догодила се 1928. године у црнатовском атару

КРАЉЕВСКИ ЈУГОСЛОВЕНСКИ АЕРОКЛУБ "НАША КРИЛА" - МЕСНИ ОДБОР ВЛАСОТИНЦЕ 1936-1941

Идеја за оснивање првих аероклубова у Србији зачета је 1912. године. Међутим, она је реализована тек после Првог светског рата. Група резервних официра-ветерана са Солунског фронта основала је 22. октобра 1921. године у Београду Први српски аероклуб. Клуб је неколико пута мењао име, а од 1935. године ће се звати Краљевски Југословенски Аероклуб "Наша крила".

Први председник клуба био је Матија Хођера, а за почасног председника изабран је др Арчибалд Рајс. Марта 1923. године доживотни почасни председник постао је кнез Павле Карађорђевић.

Циљеви КЈА "Наша крила" били су оснивање домаће аеро-наутичке индустрије, развијање ваздушних линија, истраживање животињског света из ваздуха, снимање земљишта и градова, организовање спортских манифестација, ангажовање ваздушне полиције.

У току 1936. године и у Власотинцу ће бити основан месни одбор КЈА "Наша крила". За председника новооснованог аероклуба изабран је адвокат Грујић. У току исте године аероклуб је 28. августа на аеродрому Слатинске ливаде организовао аеродан. Пред многобројним Власотинчанима и околним

мештанима пилот Бренер је авионом Косово изводио акробације, а затим у многобројним полетањима извршио преко 40 "ваздушних крштења" одушевљених Власотинчана.

Нажалост, осим по које фотографије и кратког написа у новинама, готово да нема више података о раду овог аероклуба у Власотицу. Аероклуб је највероватније пос-

летелица, као чињеница да су неки наши суграђани већ чланови неких аероклубова у Србији од великог значаја за Власотинце (спортско-туристичког, помоћ у ванредним ситуацијама, гашење пожара, извиђање) би била обнова рада аероклуба, изградња спортског аеродрома са хангаром и набавка бар једног спортског авиона. С обзиром да

АЛБУМ

тојао до 1941. године, када је рад КЈА "Наша крила" забранила немачка окупаторска власт.

С обзиром да у Власотицу у новије време постоји велико интересовање међу младима за аеронаутику (постојање параглајдинг клуба, међународно такмичење у параглајдингу, постојање неколико моторних параглајдинг

наш крај има традиционално добру сарадњу са војском, у години када се обележава 100 година српског војног ваздухопловства, можда би симболично прва летелица и неки делови опреме за аеродром могли бити добијени као донација Ратног Ваздухопловства.

Д. Вугосављевић

СВЕДОЧЕЊА

СУЈЕВЕРЈА ЦРНАТОВЧАНА

и дуго је била повод најневероватнијих прича и тумачења.

Те далеке године група црнатовских ловаца ловила је у шумовитој удољници Дулан, која се протеже од најсевернијег дела Бољара до најзападнијих кућа у Црнатову.

После једног пуцња зачуло се запомагање. За трен ока окупили су се сви учесници лова. На земљи, устрелен, лежао је у локви крви двадесетогодишњи младић. Крај њега уплакан и преплашен десетак година старији рођак. У неразјашњеним околностима убио је младића. Највероватније грешком, из нехата.

Од породица и убице и убијеног, због родбинске везе, учињен је покушај да се истина о догађају сакрије и трагедија прикаже као несрећно самоубиство. Суд је, међутим, открио целу истину и убица је ухапшен. Но, како породица убијеног није теретила убицу, у затвору је провео мало времена.

Приче су кренуле непосредно по догађају и дуго нису престајале. До оних које се граниче са фантастиком. Такве су Црнатовчанима биле најпривлачније. А она која је потиснула друге и остала владајућа гласи овако:

Није несрећни младић убијен из нехата. Све је било испланирано. Убици или неком другом из фамилије у сну се "приказало" закопано благо. Казан злата. Али до злата се не може доћи без принете жртве. Мора се дати "курбан", по речима једног Црнатовчанина. Тек тада указаће се знак: дрво испод кога је казан са златом савиће се до земље.

По причању Црнатовчана, неко време по догађају у лову врба на фамилијарном имању убице повила се до саме земље. То је био знак за акцију. Тако је имућна породична задруга дошла до великог богатства, верује велики број мештана. Али, за учињени злочин дошла је и казна.

Десет година по убиству младића, убици је умро осамнаестогодишњи син. И он је био у лову, озбиљно се прехладио, разболео се и ускоро умро. Неколико деценија касније, кћерка, већ зашла у године, извршила је самоубиство. Утопила се у Власини. Тако мисли велики број Црнатовчана.

Пример Шрећу

Године 1977. у Црнатову се догодила нечувена трагедија. Почетком септембра месеца страдала су три пунолетна мушкарца, отац и два сина. Гасили су креч па спустили моторну пумпу у бунар да њоме извлаче воду.

Но, пумпа се брзо угасила због недостатка кисеоника, па је млађи син сишао да је укључи. Омамио га је угљендиоксид и он се стрпоштао у воду. Отац је похитао у бунар да га спасава па је и он, због недостатка кисеника, пао. Његов старији син, избезумљен, по инстинкту, сјурио се у бунар не би ли помогао брату и оцу.

За тили час догодила се трострука смрт. Никаког спасавања није могло бити јер је бунар био дубок и са много воде. Суседи који су се окупили пренеражено су гледали а жене немоћно нарицале. Тек сутрадан рониоци из Лесковца извукли су утопљенике, који су дан касније, уз присуство хиљаде људи из села и околине, сахрањени на црнатовском гробљу.

Овакве трагедије, на срећу, не дешавају се често. Када се, пак, догоде, повод су за свакојаке приче, при чему сујеверни људи "узимају ствар" у своје руке.

Од таквих Црнатовчани су убрзо добили тумачење: жртве је стигла клетва због греха њиховог далеког претка. Тај грешник, не каже се који, имао је циглану. Назив места нико не помиње. Одводио је велики број циглара да на његовој циглани зарађују за живот.

Неке далеке јесени, пошто је цигларска сезона била завршена, радници су се вратили кућама. Један од њих није. И то најмлађи, скоро дечак. Није се вратио, према причи мештана, јер га је власник циглане, да му не би исплатио зараду, "ајлук", гурнуо у цигларску пећ, у којој је изгорео. Написао је мајци писмо (дечак није имао оца) да га је исплатио и отпратио на воз. Кући није стигао.

Да ли је власт вршила какву истрагу, нико не каже. За интерпретаторе то и није од значаја. По њиховим речима, казна је стигла: пресудио је бог, који понекад закасни да изрекне пресуду, али никад не заборавља.

Недужно потомство "тетиви" због грехова старих, закључни је став сујеверних Црнатовчана.

*Црнатово је село Власотиначке општине. Смештено је на јужном ободу планине Крушевица на седам километара северноисточно од Власотинца, два километра од регионалног пута Лесковац - Црна Трава.

У прошлости је било једно од већих села, са преко стопедесет породица. Данас у њему живи мање од сто људи, углавном старих. Само у неколико породица има подмлатка.

Никола Мишровић

НЕБОЈША ИЛИЋ СЕ ПРЕДСТАВИО НОВИМ ФИЛМОМ

СА ЧЕТИРИ ФЕСТИВАЛА ЧЕТИРИ НАГРАДЕ

ТЕК ШТО ЈЕ ИЗАШАО ИЗ УМЕТНИЧКЕ РАДИОНИЦЕ НЕБОЈШЕ ИЛИЋА ДОКУМЕНТАРНИ ФИЛМ "МОБИ ДИК - ЗЕМЉА КОЈА ПЛОВИ" ИЗАЗВАО ЈЕ ОДУШЕВЉЕЊЕ ГЛЕДАЛАЦА, СТРУЧНИХ ЖИРИЈА И ЉУДИ ИЗ СВЕТА ФИЛМА

Прошле, 2012. године премијерно је приказан најновији документарни филм Небојше Илића о Власинском језеру "Моби Дик - земља која плови". Реч је о филмској причи о пловћим острвима на Власинском језеру, која полако нестају као последица људске небриге.

Кроз ову причу проткане су давна легенда о Власинском бику, која је људе терала далеко од његових обала и нова легенда о Власинском вуку, која се ствара последњих деценија. Као да је новом легендом угрожена природа хтела да се одбрани од људске похлепе и ограничености. Иначе, Власински вук, Мирослав Краинчанић, добитник је „Маслинове гране“, специјалне награде еколошког магазина „Чекајући ветар“ Радио Београда, за учињено добро природи.

Посебно занимљивост представља чињеница да је сликар Братислав Анђелковића из Вучја

успео да филм Небојше Илића Илкета, са свом симболиком којом је филм проткан, пренесе на сликарско платно. Ова слика представља својеврсни синопсис филма. Поред Небојше Илића као редитеља, сниматеља и монтажера, као сарадник на филму потписује се и Зоран Стојичић, писац текста је Ивана Краинчанић, текст су читали Ивана Краинчанић и Бранислав Бане Маринков.

Одмах након премијере уследили су фестивали и очекиване награде на њима. Најновије филмско остварење Небојше Илића, ушло је званичну такми-

чарску селекцију на четири фестивала у земљи и иностранству. На свим фестивалима до сада Илкетов рад крунисан је наградама и признањима. Све је почело на Међународном фестивалу туристичког и еколошког филма СИЛАФЕСТ 2012, који је организован у Великом Градишту од 2. до 8. септембра. На овај фестивал стигло је 186 филмова из 21 земље, а публици је приказано 45 најбољих филмова. Филм Небојше Илића "Моби Дик - земља која плови" награђен је „Сребрним пинцумом“ за најбољи српски еколошки филм.

Овај талентовани сниматељ, монтажер и редитељ, аутор низа документарних филмова недуго затим освојио је трећу награду у категорији туристичког филма на Интернационалном фестивалу "Јахорина Фест" у Републици Српској. На фестивал су пристигли филмови из САД, Мексика, Канаде, Русије, Данске, Норвешке, Швајцарске, Немачке, Шведске, Португалије, Шпаније, Аустрије, Велике Британије, Италије, Чешке, Мађарске, Словеније,

Бугарске, Хрватске, БиХ, Србије.

Истог дана филм Небојше Илића награђен је и у Румунији на Међународном фестивалу документарног, туристичког и еколошког филма у граду Питеста. Овог пута награда му је додељена за најбољи еколошки филм, а признање је у његово име примио сарадник на филму Зоран Стојичић.

На 15. Међународном фестивалу туристичког филма ITF' CRO у Солину, код Сплита, у Хрватској Небојша Илић је за исти филм добио посебно признање за квалитетну документаристички испричану причу.

"Ову награду доживљавам као веома значајно признање за мој досадашњи рад. Стао сам раме уз раме са великим и високобуџетним светским продукцијама. Стручни жири је у мом филму препознао оригиналну идеју, моју искрену жељу да све то пренесем кроз филмске кадрове и огроман труд који сам уложио током вишегодишњег снимања филма", преноси нам своје утиске Небојша Илић.

ХОДОПИС

ЕКОЛОГИЈА РУРАЛНЕ СРЕДИНЕ У ФУНКЦИЈИ РАЗВОЈА

У задњих неколико година сеоски туризам у Србији доживљава експанзију. Међутим, у оквиру наше општине скоро да се ништа није урадило на овом плану. Већина становништва општине Власотинце живи у доњем току слива реке Власине, па се о развоју сеоског туризма, у овом делу, може говорити као о реалној и могућој категорији.

Овај текст има за циљ да подстакне компетентне људе у локалној самоуправи и Туристичког савеза Власотинца, у оснивању, да посвете пажњу сеоском туризму, јер за његов развој има реалних еколошких, економских и друштвених претпоставки.

У нашим руралним срединама здрава и чиста животна средина, са свим карактеристикама које као таква носи, представља изузетну шансу за развој сеоског туризма и то у што скорије време.

Села од Бољара до Стајковца и од Јастрепца до Доње Ломнице су у популационој и економској експанзији, па самим тим постоје реалне претпоставке да се у овим срединама у догледно време развије и сеоски туризам.

Сва ова села су повезана са Власотинцем dobrим асвалтним комуникацијама. Власотинце је центар доњег тока слива, као највеће и економски најразвијеније

насеље, а уједно и административно седиште општине. Солидним комуникацијама повезано је према истоку са Пиротом и Бугарском и Лесковцем према западу. Јужни крак трансевропске магистрале тзв. Коридор 10 према Скопљу и Атини, који пролази на око 8 км од Власотинца даје велику шансу овом подручју за развој свих туристичких потенцијала, па и сеоског туризма.

Читав слив реке Власине, са еколошког аспекта, представља природни феномен. У балканским, па и европским размерама, слив представља еколошки драгуљ где је, тако рећи, исконска природа на дохват руке. Мало је овако чистих и еколошки интересантних средина. У сливу нема већих индустријских капацитета, посебно хемијске и металске индустрије који представљају највеће загађиваче животне средине. Власинско језеро као еколошки и природни раритет, исконска природа, богатство флоре и фауне целог слива представљају привлачне и пожељне амбијенте за боравак урбаног човека не само Србије, него и читаве Европе. Дакле, туризам уопште, а разуме се и сеоски, су изузетна развојна шанса овог подручја.

Са аспекта еколошких, географско-едафских и социјално-

економских параметара сва села у доњем току Власине поделићу у пет група.

У прву групу сврстао бих Бољаре и Манастириште, села источно од Власотинца. Посебну пажњу треба посветити Манастиришту као приградском насељу где постоје најреалније претпоставке за развој сеоског туризма. Близина Власотинца и скоро, изворни сеоски амбијент са комплетно изграђеном комуналном инфраструктуром, по мом мишљењу, Манастиришту дају прилику над осталим селима када је у питању развој сеоског туризма.

На десној страни Власине, према северу, у близини Бољара и Манастиришта налазе се интересантни туристички објекти за излете туриста.

Овде истичем ловачки дом у Крушевачком бучју, са н/в од 750 м, који може бити занимљив за ловце, планинаре и уопште љубитеље природе. Ту је планина Крушевица са 883 м н/в, затим масив Вите крушке 913 м, где се налази природни екосистем храстово-букове шуме и Букова глава 901 м н/в. Истичем и планинска села Крушевицу и Црнатово која могу да послуже као излетничка места јер су богата вођем и млечним производима. У селу Крушевица на локалитету Слав-

ковско гробље налазе се неколико столетних храстова који могу изазвати интерес код туриста. На левој обали Власине занимљива су планинска села Равни дел и Брезовица као места за излете, а непосредно испод Брезовице налази се прелепа клисура реке Раставнице. Испод Равног дела према истоку на реци Бистрици у селу Ђорђине, изграђен је модеран рибњак са калифорнијском пастрмком, који може бити итекако интересантна туристичка дестинација. На локалитету Жаркова чука 877 м н/в налази се велика четинарска шума антропогеног порекла, која може бити интересантно излетиште.

На притокама Власине - Раставница и Станци налазе се старе воденице, а уз поток Станци и природни раритет чаробна долина, која би исконском лепотом могла да привуче знатан број туриста.

У другу групу сврстао бих села Јастребац и Градиште, југоисточно од Власотинца. Градиште, засеок Горуње, занимљиво је и као родно место Илије Стрелје Петровића, јунака из Првог српског устанка и побратима Карађорђа Петровића.

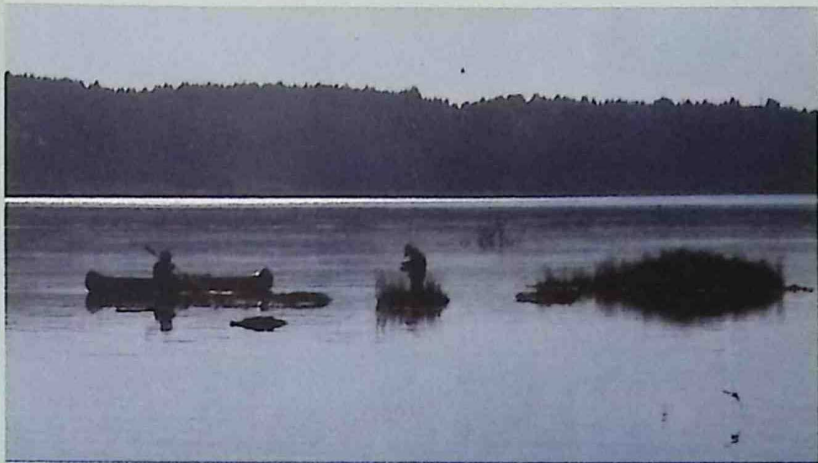
Овде су и занимљива села Доња и Горња Лопушња која могу да послуже као излетничка места, а посебно локалитет Морич.

На фестивал је пристигло 298 филмова из 69 земаља света са свих континената, што је дво-струко више него прошле године. Од ових филмова у конкуренцију за награде номиновано је 76 туристичких, путописних, докумен-таристичких, културолошко-исто-ријских и еколошких остварења.

Надахнут богатством наро-дне традиције, наталожене кроз

документарног филма широм Европе.

Његови филмови одишу но-вим приступом туристичком фил-му, новим приступом и обрадом историјских и религијских тема, по-рукама, мајсторством снимања и монтаже, избором музике. Илке већ годинама доприноси међуна-родној афирмацији туристичких потенцијала наше земље и очува-

слике Братислава Анђелковић надахнут нашим обичајима, ве-ром и веровањима, надахнут на-шим природним богатством изу-зетне лепоте и градитељским наслеђем непроцењиве вреднос-ти, Небојша Илић ствара фил-мове који већ годинама уназад привлаче пажњу на фестивалима

њу њене богате културне баштине. Од 2005. године Небојша Илић је снимео филмове: "Крст", "Пут једне нити", први и други део филма "Камен древног сневача". "Кучевиста или Душанов знак", "Пут на Гору" и "Моби Дик - земља која пливи"..

СвеШлана СШанковић

ПРОШЛЕ, 2012. ГОДИНЕ ПРЕДРАГ ФИЛИПОВИЋ ЈЕ ТРЕЋИ ПУТ УЧЕСТВОВАО НА ОЛИМПИЈСКИМ ИГРАМА

ОЛИМПИЈАДА КАО ОСТВАРЕЊЕ СНОВА

Олимпијске игре – сан сваког спортисте и остварење снова за атлетичаре Предрага и Ненада Филиповића из Власотинца. Ходачи из варошице са Вла-сине, близанци, атлетиком се баве од 1996. године, а за репрезентацију наступају од 1998. године. Предраг је забележио три учешћа на Олимпијадама, бранио је бо-је наше земље у Атини, Пе-кингу и Лондону, док је Не-над на Олимпијским играма наступао два пута, у Пекин-гу и Лондону. Испратили смо их и прошлог лета, на-вијали за њих, поносили се гледајући их у дресовима српске репрезентације.

„Олимпијске игре су сан сваког спортисте. У само те две речи милиони малишана широм

света налазе мотивацију за своје прве спортске кораке и маштају о изласку на олимпијску позорницу. Иако је то примарни циљ, Олим-пијске игре нису само спортска такмичења, оне су и прилика за презентацију културе државе

СЕОСКОГ ТУРИЗМА У ДОЊЕМ ТОКУ СЛИВА РЕКЕ ВЛАСИНЕ

977 м н/в где се налазе трагови римског кастела. Ту су и планине Букова глава 1339 м н/в, Чобанац 1533м н/в, те Острозуб 1546 м н/в где се налази природни резерват Качер-Зеленичје, где расте чувени реликт овог краја биљка Дивља лавор вишња у народу познатија као Зелениче (*Prunus Laurocerassus*, var. *Serbika*) коју је открио и детерминисао наш нај-познатији ботаничар Јосиф Панчић. На овим теренима се налазе и велики комплекси бо-ровнице, где би се могла органи-зовати берба истих.

У трећу групу сврстао бих села југозападно од Власотинца-Орашје, Кукавица и Ладовица. Овде би били интересантни из-лети до платоа Виље коло 900 м н/в, затим Обешеник 712 м н/в, село Дадинце као место одакле су корени Драгише Цветковића, некадашњег председника краљев-ве владе и Рупска река богата пастрмком. У близини Ладовице налази се брдо Косовица 477 м н/в где се одиграла позната битка са Турцима 1878.године. Овде је подигнуто и спомен обележје.

У овим селима била би при-вљачна, октобра месеца, и берба грожђа јер се у непосредној бли-зини налази Орашачко виногорје.

У наредну групу сврстао бих села северно од Власотинца-Шишаву и Доњу Ломницу, а као излетничка места Скрапеж, Сре-

дор, Липовицу, Гуњетину, Горњу Ломницу и Црну бару. Ту су интересантни и природни објекти као могуће излетничке дести-нације-Црквиште 583 м н/в, Брај-ковац 834 м н/в, затим Црешњов извор 800 м н/в где се налази прелепа природна букова шума и извор хладне, бистре и чисте во-

Планинари ПД „Морич“ зачешници сеоског туризма у нашем крају.

де. И ово подручје би могло бити занимљиво са аспекта бербе гро-жђа, јер се у непосредној близини налазе богати виноградни.

Сва села из ове групе погод-на су за извођење краћих излета на којима би туристи, осим ре-

креације, могли упражњавати и неке друге садржаје као што су-берба шумских плодова, печурки, леко биља и сл. Ови терени су погодни и за лов јер су богати зечевима, фазанском дивљачи, дивљим свињама и др.

У последњу групу сврстао бих села уз Власину и Јужну Мо-

најстарија црква у овом крају.

Подручје је интересантно и са аспекта риболова јер су и Власина и Јужна Морава богате рибом.Туристима би се могла понудити и излетничка тура до интересантних Јашуњских мана-стира на Бабиној гори.

У целом сливу доњег тока Власине сеоски домаћини могу понудити гостима разна домаћа јела и пића, до специјалитета - прасе, јаре, јагње на ражњу и сл.

У даљим истраживањима треба радити на конкретним пи-тањима која се тичу смештајних капацитета. Анкетирањем уста-новити која су домаћинства за-интересована за пријем гостију у туристичкој сезони, а иста би могла да траје од маја до октобра месеца. У побољшању смеш-тајних капацитета могло би се, заинтересованим домаћинствима, помоћи давањем повољних кредита.

Да би туризам у општини Власотинце, па и сеоски, имао перспективу морају се много више ангажовати надлежни органи локалне самоуправе, а највише будући Туристички савез општине. Без маркетинга, тур-истичких проспеката и озбиљног рада неће бити никаквог туриз-ма.Туристичко таворење, које сада егзистира у нашој општини, ничему не води.

Зоран Д. СШанковић

из које долазимо, прилика за дружења, нова pozнанstva, подршку једни другима. "Иако је ова светковина спорта сажета у само три недеље она у нама траје много, много дуже", преноси нам своје утиске са најзначајније спортске манифестације на планети ходач Предраг Филиповић.

А онда следи његова прича кроз шта је прошао да би постао троструки олимпијац. Прича о годинама напорних тренинга, одрицања, припрема за такмичења, прича о неизмерном броју препешачених кругова око купалишта у Власотинцу, о тренинзима, и када му то представља задовољство, и када је то део прописаних обавеза, и када је болестан и када пешачи са неиздрживим болом од жуљева на ногама. И све то док штоперница неуморно откуцава време и подсећа

На сваком кораку смо сусретали по неког познатог. Посебно сам срећан због сусрета и фотографије са великом звездом Олимпијских игара, најбржим човеком на свету, "Небеском муњом" Јусеином Болтом и тај тренутак ћу памтити целог живота", присећа се Предраг Филиповић.

Стазу од 20 километара на овогодишњој Олимпијади Предраг Филиповић препешачио је за 1.27.22.

У наставку приче Предраг се присећа незаборавних тренутака и успомена из Лондона, изузетних знаменитости, Музеја историје, Стамфорд Бриџа, Вимблдона, зграде са 165 спратова. Лепо је слушати присећања на дружење са осталим атлетичарима, ватерполистима, стрелцима, одбојкашима, одбојкашицама, пливачима....

да се може још, да се мора још, да се жели још. Ходање, ходање, ходање, док се смењују годишња доба, сезоне купања и скијања, сезоне рада и одмора, док се године нижу једна за другом.

РЕКОРДИ ЗА ПОНОС

Предраг Филиповић је до сада био пет пута првак Балкана у брзом ходању на 20 километара, два пута је освајао друго и три пута треће место на Балканским играма. Он има највише медаља у историји Балканских игара, када је ова дисциплина у питању. Осам пута до сада Филиповић је био државни првак, забележио је 32 наступа за репрезентацију. Најбољи резултат на стази од 20 километра постигао је 2003. године и износи 1.21.50, док му сопствени рекорд на стази од 50 километара износи 3.57.22 и постигнут је 2010. године у Украјини.

ЖИВОТ ИЗМЕЂУ ДВА ТАКМИЧЕЊА

Саме припреме за овогодишњу Олимпијаду дуго су трајале и биле су веома напорне, а све под будним оком тренера Томе Стефановића. Део припрема обављен је и на Власинском језеру.

"Радовао сам се одласку на Олимпијске игре, сусрету са старим пријатељима, дружењу са њима. И дебитанти су се лепо уклопило са нама "старијима", били смо једни другима подршка, права велика спортска породица. Атмосфера у Олимпијском селу била је одлична.

"Посебан утисак на мене је оставио дочек на балкону Скупштине Београда. То је непоновљив осећај. Тешко је описати оно што се у тим тренуцима дешава у свима нама. Једноставно то се мора доживети", додаје Предраг Филиповић.

АТЛЕТИКА ПУТ ЗА РАЗВИЈАЊЕ ПРАВИХ ВРЕДНОСТИ

Упознавајући га током свих ових година, пратећи његову блиставу каријеру, знајући његову благу нарав али и несвакидашњу упорност, знајући га као изузетно доброг човека и исто толико доброг спортисту, верујемо да ће носити дрес наше репрезентације и на Олимпијади у Рију, и такмичити се раме уз раме са највећим светским асовима.

"Само они који могу да мотивишу себе да тренирају и кад мисле да не могу више да издрже, могу да рачунају на успех у атлетици. Док тренирамо за нас постоје само штоперница и метар. Атлетика је најбољи начин да деца науче здраве стилове живота и развију код себе истинске људске вредности и зато их позивам да нам се придруже", каже Предраг Филиповић.

Он тврди да га је атлетика научила животу, да је захваљујући краљици спортова упознао много људи и задовољан је што му његови Власотинчани често прилазе на улици са речима да су поносни на њега, са речима подршке и вере у њега.

СвеШлана СШанковић

ПРЕДСТАВЉАМО

ЛИКОВНИ СТВАРАОЦИ ВЛАСОТИНЦА - ОМАЖ МЛАДИМ УМЕТНИЦИМА

Неколико година уназад упознајемо се са знањем ликовно образованих младих уметника, који су увелико освежили ликовни живот Власотинца. Они излажу своја ликовна дела на годишњим колективним изложбама, заједно са старијим, већ афирмисаним уметницима.

Ликовно стваралаштво је неопходна грана уметности, значајна у формирању културних потреба, моралних особина и навика савремене личности, која ће у остваривању истинске лепоте постати одговорнија и спремнија за узајамно уважавање. Уз све то потребно је следити традицију и познавати културу свога места и својих суграђана.

У свеукупности културе ликовна уметност и ликовни живот заузимају високо место у друштвеним дешавањима једне средине и зато их треба развијати, јер, као што је рекао Кандински "нико не живи изван свога времена".

Све изложбе уметничких дела имају одређену мисију усмерену на формирање ликовне културе. Упознавајући се са уметничким делима упознајемо се и са остварењима која пресликавају културу нашег места. Томе су допринели и доприносе наши уметници својим стваралаштвом, а ми уживамо у непролазној лепоти ликовног стварања.

Упознали смо знања ликовних стваралаца Власотинца, оних који су први почели да излажу своја дела, наставника ликовне културе: Јована Ђекића, Небојше Митровића Пуше, Николу Живковића Газибаре, Бојана Спасића Тропше. Али и оних који су имали таленат за то: Звонка Катлановића, Благоја Станковића, Зорана Илића, Јована Николића, Срђана Милоша, Михајла Живковића, Мирослава Краинчанића... Верујемо да су управо они били ти који су подстакли младе да открију у себи свој стваралачки дух и таленат.

Већ неколико година уназад упознајемо се са знањем ликовно образованих младих уметника, који су увелико освежили ликовни живот Власотинца. Они су завршили неку од уметничких школа: школу за дизајн, ликовну академију, архитектонски факултет, факултет уметности, или се још увек школују на њима. У међувремену они излажу своја ликовна дела на годишњим колективним изложбама, заједно са старијим, већ афирмисаним уметницима.

На увид јавности стављају своја стечена знања и умећа: Милена Пешић, Милица Нешић, Мери Нешић, Зорица Живковић, Јована Спасић, Жарко Јовић, Владимир Видосављевић, Јелена Пешић, Бранислав Живковић, Драган Митић, браћа Спасић из Манастиришта... Они ће, без сумње, својој креативношћу, знањем, енергијом, мењати ликовну климу нашег места.

Радови којима су се до сада представљали власотиначкој публици, већ навиклој на високе креативне домете наших ликовњака, имају значајан ниво слободе израза, избора мотива, технике рада. Композициони ред и организација простора њихове радове чине садржајно пуним и богатим, а у простору слика влада ред и хармонија. Све изложбе на којима су они излагали испуниле су одређену мисију на формирању и продубљивању ликовне културе. Њихова дела су културно баштина Власотинца, а они су својим делима допринели да уживамо у непролазној лепоти ликовног стваралаштва.

Овај рад је управо један мали израз поштовања младим уметницима који нам дају наду да ће продужити традицију излагања својих уметничких дела на годишњим ликовним салонима, али и на самосталним и групним изложбама. Тиме ће обогативати и оплемењивати уметнички живот нашег места, а биће засигурно и подстрек другима да откривају у себи дух кретивности и притајених способности. Само их треба подржавати у томе.

Даница Валчић